

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
 minden következőjénél 16 fillér.

Nyiltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ
 STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, július 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Lukács Kossuthnál.
- Az Aradi Athletikai Klub sport napja.
- Pornográfia vagy művészet?
- Hunyadi gróf postamester.
- Szenzációs válópör a Lipótvárosban.
- Vidéki hírlapírók a Balatonon.
- Budapest nyáron.
- Vérgőzö huszárönkéntes.
- Ferenc Ferdinánd felesége.
- Rockefeller dala.
- A losonci végredelethamisítás.

Alkotmányos megoldást!

Arad, június 30.

A homo regius első kísérlete nem járt eredménnyel. Azért állitható, hogy az első, mert minden körülmény, magának a homo regiusnak cselekvésmódja arra mutat, hogy a függetlenségi pártnak tett ajánlattal még nem merítették ki minden eszközt, amelyet a kibontakozásra alkalmasnak találtak. Sőt abból, hogy Lukács László a többség elutasító választását nem siet Bécsbe vinni, hanem egyelőre Pesten marad, szinte arra lehet következtetni, hogy a Hofburgban előre számot vetettek azzal az eshetőséggel, amely be is következett és ezen túl is előre ellátták bizonyos utasításokkal a királyi megbízottat.

A függetlenségi párt elutasító válasza után, ha a korona merev állásponton akarna maradni, nem lehetne egyéb hátra, mint többség nélkül való, tehát alkotmányellenes kormányt kinevezni. Kezdeni előlről a néhány év

előtt való dolgokat, s vinni, amíg csak lehet.

A történelem meg szokta ugyan ismételni magát, de sohase ugyanabban a formában. Az egyik forradalom értékesíti az előbbinek tapasztalatait; s az abszolutizmus, mielőtt újból lecsapna a vasöklével, visszaemlékezik arra, hogy vajjon érdemes-e, célra fog-e vezetni.

Magyarországon az alkotmány nélkül való kormányzással több kísérlet tettek, s ha pillanatnyira bizonyos fölényt, látszólagos sikert jelentettek a hatalom számára, igazi értékük sohase volt. Mindenik abszolutizmus mintha csak arra való lett volna, hogy a korona és a nemzet egymást fáraszták, hogy azután kölcsönös egyetértéssel, mint egyedül okosat, egyedül jogosat, az alkotmányos rendet állítsák helyre.

Mindazok az emlékek, amelyek az utolsó törvénytelen kormányzásból maradtak fenn, mindenkit arra kell, hogy kényszerítsenek: a kibontakozás alkotmányos módját kell keresni. Készen áll erre a frázis: hja, ez kettőn áll. S úgy látszik, mintha a korona már e tekintetben a felelősséget elhárította volna. Módot kínált a többségnek, amely a törvényes, alkotmányos kormányzást lehetővé tette volna; a többség nem fogadta el, — a többsérről a korona nem tehet. Csakhogy ilyet jóhiszeműen állítani nem lehet. Az ajánlat, amelyet Lukács László a függetlenségi pártnak vitt, nem volt olyan, amelyet egy többség önérteté-

nek megsértése nélkül elfogadhatott volna. A kormányzás csak bizalmon alapulhat: a többség bizalmán, amelyhez a korona is hozzájárul. Most már igen különös bizalom az, amely annak letéteményesei mellé állandó ellenőrzőket akar állítani. Emellett pedig szinte elképzelhetetlen állapotokat teremtetett volna egy olyan kabinet kormányzása, amelynek kétharmadrésze a nemzet minisztereit, egyharmada pedig a király minisztereit jelentette volna. A koalíciós kabinet, a maga kevert voltánál fogva, nem volt hosszú kormányzásra alkalmas: az olyan kormány, aminőt Lukács ajánlata szerint kellett volna kinevezni, még rövid átmenetre se lett volna alkalmas.

Most tehát a koronának kell az alkotmányos kibontakozásra módot keresni és nyújtani. Egyéb tervvel, taktikával és Kolumbusz-tojással kár is a fejeket fárasztani s még nagyobb kár, veszteség lenne az alkotmánytól eltérő programmal a cselekvés terére lépni. Talán nem is olyan bőviben lennének már komoly emberek, akik az erőszak eszközeiül szegődnének. De ennek, azt hisszük, még aligha aktuális a gondolata.

Sem a többség, sem a korona nem lehet azon az állásponton, hogy az utolsó szót kimondta. Annak, hogy az ultima ráció bekövetkeztét elkerüljék, van még útja s ezeken az utakon az uralkodónak kell az első lépést tenni. Az a felelősség, a mely a korona viselőjét a nemzet alkotmányával szemben köti, nem merült ki ab-

A boldogság vége.

I.

Mikor Antonie Leuillet feleségül vette özvegy Sourisnét, már épen tizedik éve, hogy szerelmes volt bele. Az elhunyt Souris jó barátja, iskolatársa volt. Leuillet nagyon szerette, csak néha egy kicsit butának találta.

Mikor Souris feleségül vette Mathilde Duval kisasszonyt, Leuillet egy kicsit meglepődött és elszomorodott, mert tetszett neki a leány. Szomszédjukban lakott s a kisasszony — egy nyuggalomba vonult kispénzü szatócsné leánya — csinos, finom és értelmes volt. De Sourishoz ment nőül, mert Souris vagyonos ember hírében állott.

Akkor Leuillet másféle reményeket kezdett táplálni. Udvarolni kezdett a barátja feleségének. Elvégre is csinos ember volt, nem épen ostoba és elég gazdag. Biztosra vette, hogy sikerei lesznek az asszony körül, de csalódott. Így aztán valósággal beleszeretett, diszkrét, félénk és zavart lett, hisz barátja volt a férjnek. Történt ekkor, hogy egy reggel hordár kopogtatott be nála. A szegény asszony kétségbeesett levelét hozta. A levélben az volt, hogy Souris hirtelen meghalt.

Ez nagyon megdöbbentette, mert egykoruk voltak. De majdnem ugyanakkor nagy öröm érzése fogta el. Sourisnek barátja volt.

Nehezen bár, de adta a mélyen sujtott barátot. Kivárta a kellő időt s tizenöt hónap múlva feleségül vette az özvegyet.

Vége tehát boldog volt, tökéletesen boldog.

II.

A legszebb egyetértésben éltek. Megértették és megbecsülték egymást első perctől fogva. Nem volt titkuk egymás előtt s még legbensőbb gondolataikat is elmondták egymásnak. Leuillet most nyugodt és hívő szerelemmel szerette a feleségét: úgy szerette, mint gyöngéd és áldozatkész társat, aki egyenlő és bizalmas vele. De boldogult Souris iránt valami különös és meg nem magyarázható neheztelés élt a lelkében, talán azért, mert ő bírta először ezt az asszonyt, az övé volt a fiatalágának a himpora. Az elhunyt férjemléke megrontotta az élő férj boldogságát: ez a poszthumos féltékenység marcangolta Leuillet szívét.

Utóbb már folyton Sourisról beszélt, ezer titkos és intim részletet akart megtudni róla, szokásairól, az egyéniségéről.

Egyre-másra hívta a feleségét, még ha a ház tulsó végében volt is:

— Hé, Mathilde?

— Mi az fiam?

— Gyere csak ide egy szóra...

Mindig mosolyogva jött, mert tudta, hogy Sourisról fog beszélni. És hízogott az ura ártalmatlan szenvedélyének.

És Leuilletné helybenhagyta, azt mondta, hogy igaza van és szívből nevetett magában, csöndesen gunyolódva elhunyt férje fölött, hogy annál jobban örüljön a második, aki erre csöndesen megjegyezte:

— Hiába, ez a Souris mégis csak buta ember volt.

III.

Boldogok voltak, tökéletesen boldogok és Leuillet nem szűnt meg minden nap újabb bizonyítékot szolgáltatni arra nézve, hogy szereti a feleségét.

— Mondd csak, édesem...

— No mi az?

— Ez a Souris... nehezemre esik megkérdezni... ez a Souris szerelmes természetű ember volt?

Az asszony visszaadta a csókját s így felelt:

— Nem volt olyan szerelmes, mint te, galambom.

Ez hízogott a férjnek és további kérdésekre bátorította.

— Ugy-e mafla ember volt, mondod?

Az asszony nem felelt. Csak épen gunyosan mosolygott és ura vállaira hajtotta fejét. Aztán ezt kérdezte a férj:

— Ugy-e mafla volt és... És... és nem tudt veled bánni?

ban a kísérletben, amelyet ma eltemettek; s ha ezt — a mi alig hihető, — nyomban a többség nélkül való kormányzás követné, végzetes hiba lenne, a mely újra, egy pillanat alatt egybe forrasztaná s esetleg a koronával szembe helyezné a nemzetet.

Lukács Kossuthnál.

A homo regius Bécsbe utazott.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 30.

A homo regius ma délben látogatást tett Kossuth Ferencnél, akitől két példányban írásban vette át az intéző bizottság határozatát. Lukács az egyik példányt a királynak fogja átnyújtani, a másikat magának tartja meg. Lukács még bizik a békés megoldásban. A függetlenségi pártértekezlet mai határozata után, — amelyről lapunk más helyén adunk tudósítást — a válság további elintézése ismét a királytól függ. Az ország aggódó várakozással tekint az uralkodó döntése elé, amely békét, vagy harcot jelent. Politikai körökben remélik, hogy a király döntése csak alkotmányos lehet. Lukács ma éjjel Bécsbe utazott és holnap jelenik meg a királynál.

A mai eseményekről alábbi tudósításunk ad számot:

Lukács László Kossuthnál

Lukács László homo regius ma délelőtt 11 órakor felkereste Kossuth Ferencet, a függetlenségi párt elnökét, hogy tőle írásban is átvegye a függetlenségi párt intézőbizottságának elhatározását. A két államférfiu csak rövid ideig tanácskozott s találkozásuk pusztán udvariassági tény volt. Innen Lukács a Nemzeti Társaskörbe hajtatott. Egy újságírónak kérdésére kijelentette, hogy Kossuthtól átvette a függetlenségi párt intézőbizottsága tegnapi üléséről felvett jegyzőkönyvet. Ama kérdésre, hogy mikor utazik Bécsbe, azt válaszolta Lukács: Azt még nem tudom.

Az asszony olyan arcot vágott, mint aki helybenhagyja, a férj pedig folytatta:

— Unatkoztál mellette, ugy-e?

— Oh igen — mondta ezuttal őszintén az asszony.

Leuillet ezért újra megcsókolta, ezt morgogva:

— Micsoda mafla! Ugye bár, nem voltál boldog vele?

— Nem voltam.

Leuillet valósággal boldog volt, miután elméjében így megállapította, hogy feleségének mostani helyzete különb a régi helyzeténél. Kis ideig nem szólt semmit, aztán egyszerre, mintha öröm fogta volna el, felkiáltott:

— Te!

— Mi kell, fiam?

— Akarsz őszinte lenni, nagyon őszinte?

— Hogyne.

— Nohát ami azt illeti, nem voltál-e soha kisértésben, hogy... hogy... hogy megcsald ezt a mafla Sourist?

Leuilletné egy halk ah-t hallatott, mintha kissé elszégyelte volna magát és még közelebb bujt az urához. De a férj észrevette, hogy nevet és tovább faggatta:

— Igazán valld be! Hiszen a feje is arra volt teremtve szegénynek, hogy agganacs nőjjon rajta! Elnye be furcsa is volna! Szegény Souris! No mondd, édesem, hiszen nekem csak megmondhatod...

Tanácskozás Justhnál.

A délutáni pártértekezlet dolgában délelőtt fontos tanácskozás volt Justh Gyulánál a képviselőház elnöki termében. Tizenegy óra tájban fölkeresték ugyanis Justh Gyulát Batthyány Tivadar gróf, Teleky Arvéd, Holló Lajos, Csizmazia Endre, Buza Barna, Mérey Lajos és mások, akkel azután Justh Gyula behatóan tanácskozott a délutáni pártértekezleten tanúsítandó magatartásról.

A Justh Gyulánál tartott tanácskozáson a banksoportnak harmincöt tagja vett részt.

A jövő eshetőségei?

Budapesti tudósítónk beszélgetést folytatott egy fontos szerepet játszó államférfiuval, aki a politikai események és különféle tervek legaprólékosabb részleteibe is be van avatva. Az államférfiu a politikai helyzetről és a legközelebb várható eseményekről a következőleg nyilatkozott tudósítónk előtt:

— Az intézőbizottság tegnapi javaslatát a függetlenségi párt a ma délután 5 órakor megtartandó értekezletén előreláthatólag egyhangulag el fogja fogadni. Ez a határozat fontos fordulópontot jelent a politikai helyzetben, mert míg egyrészt Bécsben belátják, hogy a függetlenségi és 48-as párt egyáltalán nem hajlandó sem szabadulni, sem 67-es koalíciós ellenőrzőket a nyakára venni, másrészt a függetlenségi párt egysége az ország előtt teljesen biztosítva van.

Eddig az események kialakulását vártuk és reméltük, hogy vagy így, vagy úgy sikerülni fog a kibontakozás. Most azonban, hogy a függetlenségi párt álláspontja ismeretes, visszatérnek azok a kombinációk, amelyek Lukács megbízatása előtt jártak be a sajtó. A függetlenségi kormány lehetősége egy időre ismét elhomályosult. A korona merev álláspontjával szemben a függetlenségi párt hasonlóan merev álláspontja áll s alig remélhető, hogy akár az egyik, akár a másik engedjen eddigi elhatározásából. A korona el van tökéve arra, hogy bizalmi emberei nélkül nem nevez ki függetlenségi kormányt, a függetlenségi párt pedig szigorúan ragaszkodik ahhoz, hogy az elnökség és a belügyi tárca csak függetlenségi politikusra bizassék.

Lehetséges, sőt nagyon valószínű, hogy a korona most már formálisan is megbizsa Lukácsot a kabinetalakítással, aki ebben az esetben kizárólag az ó-szabadelviük sorából toborozná miniszterétársait. Ez a kabinet azonban aligha szánná rá magát valami fontos politikai ténykedésre, mert tudja, hogy ereje

nem elegendő egy kormányképes többség megteremtésére. A legvalószínűbb azonban az, hogy a király az őszig a jelenlegi koalíciós kabinetet bizza meg az ügyek továbbvezetésével, azalatt az idő alatt állandóan folynának a megbeszélések, puhítások, amelyek a jelenlegi pártok fuziójára irányulnának. Ha azután a függetlenségi párt az őszig sem puhulna meg, akkor a korona előtt csak két eshetőség állhatna: vagy erőszakra határozza magát, vagy a kényszerítő körülmények hatása alatt kinevezi a függetlenségi kormányt. Egyelőre megvárjuk Lukács audienciájának eredményét s akkor tisztábban láthatjuk a helyzetet.

Lukács kabinetje.

Egyes lapok azt a hirt közlik, hogy Lukács László legfelsőbb megbízásból hatvanhetes kabinet alakításán fáradozik, sőt egy lap ma már miniszteri listával is szolgál. Illetékes helyen felhatalmazták a Budapesti Tudósítót annak a kijelentésére, hogy ezeknek a híradásoknak semmi komoly alapjuk nincs. A válság mostani stádiumában senki sem ismerheti őfelsége szándékát a további lépésekre vonatkozólag; Lukács László sem közölte senkivel, hogy ő a függetlenségi párt határozata után milyen természetű előterjesztésekkel kíván őfelsége elé járulni.

A képviselőház összehívása.

Budapesti tudósítónk jelenti: A horvát képviselők ma hivatalos formában bejelentették a képviselőház elnökének, hogy a házszabályokban lefektetett joguknál fogva kérelmezik a képviselőház összehívását. A horvátoknak ezt az akcióját Medakovic Bogdán, a horvát-szerb koalíció elnöke adta tudomásul Justh Gyulának, akit ma reggel kilenc órakor keregett föl a képviselőházban. Medakovic ez alkalommal előadta, hogy 23 képviselőtársával egyetemben a házszabályok 225. szakasza alapján kérni fogják a Ház összehívását. Az összehívás kérelmezésére Novoszel Mátyás letartóztatása adott okot. A beszélgetés során Medakovic utalt arra, hogy ez a letartóztatás annál végzetesebb, mert precedensül szolgálhat a mindenkori kormányoknak a képviselők zaklatására.

Délelőtt tizenegy órakor a Budapestben időző horvát képviselők közül Surmin, Babics-Gyalszky, Lorkovic és Banjanin megjelentek Justh Gyulánál és közölték vele hivatalosan a Ház összehívására irányuló kérelmet.

A nekem szót erősen hangsúlyozta, abban a hitben, hogy ha valakivel egyáltalában megcsalta volna az urát, hát vele csalta volna meg.

És megremegett az örömtől, miközben várta ezt a felszólalást. Biztosra vette, hogy ha nem lett volna tisztességes asszony, akkor ő megkapta volna. De az asszony nem felelt, csak egyre nevetett, mintha valami nagyon mulatságosra gondolna. Aztán Leuillet is elkezdett nevetni arra a gondolatra, hogy ő felszarvazhatta volna Sourist. Micsoda hecc! Micsoda tréfa! Ah, igen, az nagyszerű tréfa lett volna. Nevetve dadogta:

— Szegény Souris! Szegény Souris! Pedig megérdemelte volna, igen, igen!

Leuilletné most már hangosan a paplan alatt úgy nevetett, hogy köny csurgott a szeméből.

És Leuillet folyton ezt mondta:

— Nos, valld be, valld be. Légy őszinte, hisz ez nekem csak nem kellemetlen!

Akkor nagy nevetve ezt mondta az asszony:

— Hát igen.

Az ura tovább faggatta:

— Micsoda igen? Mondj meg mindent.

Most már diszkrétebben nevetett az asszony, közelebb hajolt az urához, aki valami kellemesebb vallomást várt és ezt sugta:

— Igen... megcsaltam.

— Mintha jeges vízzel öntötték volna végig, dadogni kezdett Leuillet.

— Te... te... megcsaltad?... egészen?
Az asszony azt hitte, hogy ez tetszik neki és örömmel felelt:

— Igen... egészen, egészen!

Leuillet kénytelen volt felülni az ágyban, annyira megrendítette a dolog, a lélegzete elakadt, mintha azt vette volna tudomásul, hogy őt magát csalta volna meg.

Eleinte nem szólt semmit. Aztán néhány perc múlva egyszerűen ennyit mondott:

— Ah!

Az asszony abba hagyta a nevetést, később véve észre, hogy bakot lőtt. Aztán ezt kérdezte Leuillet:

— És kivel csaltad meg?

Az asszony elnémult, magyarázatokat keresve magában. A férj faggatta:

— Kivel? Kivel?

Végre nagynehezen megmondta:

— Egy fiatalemberrel.

Leuillet szigorúan fordult feléje és száraz hangon szólt:

— Azt kérdeztem, hogy micsoda fiatalemberrel, érted?

Az asszony nem szólt.

A férj dühöngeni kezdett.

— Tudni akarom, hogy micsoda fiatalemberrel! Miért nem felelsz?

— Mert nevettem — nyögte az asszony.

— A férj már most reszketett a dühtől.

— Micsoda? mi? neveltél? Az én rová-

Justh Gyula elnök meghallgatta a kérelmet és rövid tanácskozás után abban állapodott meg a horvát képviselőkkel, hogy az összehívási kérelmet írásban holnap adják át neki.

Ez az egy nap halasztás arra szolgál, hogy esetleg az inkriminált esemény orvoslásaiva tárgyalanná tegyék a kérelmet, nehogy az amugy is bonyolult politikai helyzetet még összekuszálják.

Apponyi és Hoitsy Kossuthnál.

Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délben Apponyi gróf és Hoitsy Pál felkeresték Kossuth Ferencet, akivel hosszasan tanácskoztak. Tanácskozás után az a hír terjedt el, hogy Kossuth Ferenc kijelentette, nem tűri el tovább az alvezérkedést és hamarosan kitűnik, Kossuth, vagy Justh-e a vezér. Az *Esti Ujság* szerint kétségtelen, hogy ha a Justh-csoport kenyértörésre hagyná menni a dolgot, a pártszakadás elkerülhetetlen volna. De nagy családás érné a bankosokat, akik sokkal kevesebben lennének, mint gondolják.

Remények a kibontakozásra.

Budapesti tudósítónk jelenti: Illetékes helyen még nem vesztették el a reményt arra, hogy a válság békés uton nyer elintézését. Erre nézve döntő momentum lenne, ha a király Kossuth Ferencet e héten kihallgatáson fogadná. Lukácsnak újabb megbízása nincs. Bécsi kihallgatása során dől el, hogy harcias miniszterium jön-e, vagy újabb kísérletezést tesznek a békének 1-2 évre való biztosítására.

Lukács ma, amint Kossuthtól eltávozott, a Nemzeti Társaskörbe ment, ahol több politikussal tanácskozott. Ezekből világosan kitetszik, hogy Lukács még nem tartja befejezettnek misszióját és holnap audiencián jelenik meg a király előtt. Lukács az intéző bizottság határozatát két példányban kapta meg Kossuthtól. Egy a királyé, a másik az övé. A Lukács példánya tele van széljegyzettel. Lukács ugyanis Kossuthhoz egész sereg kérdést intézett, ami úgy látszik, egy második kibontakozási tervre vonat-

kozik. Talán ezek alapján reméli Lukács a megegyezést. Arról is szó volt ma, hogy Lukács kihallgatása után Kossuth Ferencet és Justh Gyulát fogadja kihallgatáson a király.

Főispánok lemondása.

Metzner Béla Háromszékmegeye és Kubik Béla Borsodvármegye és Miskolc város főispánja, ma lemondottak állásukról.

Harc és küzdelem előtt.

A Lukács Lászlóhoz közel álló *Neue Freie Presse* így ír: A király és Lukács bizonyára megállapodtak azokban a teendőikben is, amelyek a homo regius elutasítása után következnek. Lukács környezetében többszörösen utaltak arra, hogy a király küldöttének egy második meghatalmazása is van. Ez a második meghatalmazás lépett ma előtérbe. *Minthogy minden parlamentáris módja a kibontakozásnak el van már használva, Lukács feladata csak az lehet, hogy parlamenten kívüli eszközökkel fejezze be a krízist.*

Ez még nem jelenti a nemzeti küzdelem megismétlődését. Egy parlamenten kívüli kormányának az is lehet a feladata, hogy töltsen ki azt az időt, mely újból elkövetkezik egy alkalmas parlamenti megoldásra. A magyar felfogás visszautasít minden parlamenten kívüli kormányral való kísérletezést, mert ez ellenkezik az 1848-as törvények szellemével. De kérdés, hogy van-e visszatérés az egyszer megkezdett utról?

Ha már nem lesz, akkor csak a legutolsó alkotmányos eszköz van hátra: kérdés a válsztókhoz. Lukács küldetésének kudarcával a házfelosztás a lehetőségek határára belül került. *Az engedmények politikája nem folytatódik.* És ha a magyar országgyűlés pártjai ezzel meg nem barátkoznak, akkor rövidesen nyílt harcban állanak a koronával. *A király nem óhajtja a harcot.* Különben nem küldötte volna Lukácsot, a ki parlamenti hagyományokon nőtt fel, a higgadtság és megfontoltság megtestesülése. A míg ő miniszterelnök-jelölt, addig baj nincs. De az tagadhatatlan, hogy a helyzet rosszabbodott a mai nappal. A korona előzékeny volt a függetlenségi párttal szemben, mert megakartá bizni a kormányzással.

Minthogy azonban a függetlenségi párt az alkotmányos megoldást nem fogadta el, el kell térnie a koronának a szigorú parlamentárizmustól. *Habár csak csekély lesz is az eltérés, de a nyugtalanság és a harc korszakához vezet.* A magyar válság egyelőre történt befejezése nem a békét hozza, hanem nagy és komoly küzdelmek és konfliktusok csiráit.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Felhívás az „Aradvideki-Tanít egyesület” tagjaihoz. Az A. V. T. E. tagjai felhivatnak, hogy — amennyiben a „Tanítók Háza”-ban, vagy az aradi „Tanítókönviktus”-ban létesített egyesületi és a „Kovács Vince” nevét viselő alapítvány gyümölcseit az 1909-10-ik tanévben élvezni akarják — erre vonatkozó (vagyoni állapotukat feltüntetve, iskolai- és orvosi bizonyítványokkal felszerelt) bélyegtelen kérvényeket legkésőbb f. évi július hó 4-éig egyesületünk elnökségéhez nyújtsák be. A „Tanítók Háza” alapítványa felsőbb tanulmányt végző ifjaknak, az egyesületi 280 ill. 140-140 koronás alapítvány s a „Kovács Vince” nevét viselő alapítvány 200, ill. 100-100 koronás segélye csak az aradi tanítókönviktusban elhelyezendő tanulóknak fog kiadatni. Az itt fel-

sorolt alapítványi segélyekre csakis az „A. V. T. E.” tagjai, illetve azok fiai tarthatnak igényt.

Az Aradi Atletikai Klub sportnapjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10

Eljenzésektől volt ismét hangos az Aradi Atl. Klub Török Gábor-utcai sporttelepe vasárnap és kedden. Mindkét napon egy-egy football és füleslabda csapatot látott vendégül pályáján az Aradi Atl. Klub.

Vasárnap Preisinger Béla (AAC) bíraskodása mellett a klub kombinált football csapata mérkőzött az Aradi Postások csapatával s szép játékot mutatva az érdeklődő közönségnek, 7:1 arányban arattak győzelmet a postások felett.

Kedden délután négy órakor ugyancsak a Postások sportegyletével füleslabda mérkőzést tartott a klub, Toldy Gaszton (Budapesti Postás S. E.) bíraskodása mellett. A postások füleslabda-csapata határozott fölényben volt, ami a training eredményét jelenti. Az AAC beugrott a versenybe minden előzetes training nélkül a Postás S. E. felkérésére. Meglepő volt tehát, hogy csak 3:2 arányban szenvedtek vereséget a Postásoktól, mit jelentősen elősegített azon körülmény is, hogy az AAC egyik legjobb játékosa, Gaál Zoltán a második fél idő közepén inrandulást kapott s a játzó-térről társai vitték karjaikon az öltözőbe, s a további játékokban már nélküle kellett játszani s ettől kezdve volt a verseny a postások javára.

Fél hat órakor a füleslabda mérkőzést követőleg tartotta jubiláris football mérkőzését a klub, a Budapesti Műgyetemi Atl. és Football Klub ellen. A tegnapi napon érte az Aradi Atl. Klubot ez évben első veresége.

A telepen gyönyörű közönség jelent meg s mindvégig rendkívüli élvezettel eltelve gyönyörködött az izgató játék alakulásaiban.

Dissonanciát a mérkőzésbe csupán Toldy Gaszton (Budapesti Posta és T. T. S. C.) bíró részrehajló bíraskodása vitt bele, mert bárki által észrevehetőleg pártolta a pesti csapat játékosait s ép egy le nem fujt offseid állásból kidolgozott goallal segítette a budapesti csapatot nem remélt győzelméhez.

Az első féldő 1:0 arányban végződik Arad javára, mely goalt Asbóth Ierohanásból Vasvári lötte a pesti kapuba a játék 30-ik percében.

A második féldőben Arad jut a pálya napos felére, s már kezdettől fogva igen heves tempót diktál, többször kísérel meg egy-egy szép támadást, de még a pesti kapuhoz sem juthat, már örökös, állandó offseide címen lefujja támadásait a bíró s büntetéssel sújta az akcióban levő csapatot

A játék 25-ik percében Budapest kiegyenlített s rá 5 percre megszerzi offseid állásból vezető s a játék döntő utolsó goalját.

A pesti csapat is igen szép játékot mutatott, s bár az AAC csapat volt legkivált a második féldőben fölényben, a bírói tévedésből eredő legyőzetésbe bele kellett nyugodnia. A közönség élénken tüntetett a bíró ellen, s üdvözölte a szimpatikus budapesti csapatot, mely legkivált szép fair játékkal szolgált rá az ismerésre.

Az aradi csapatból Kornis, Lengyel, Gregus, Zayonskovsky, Láng, Fackelmann tüntek ki s legkivált a csapat fejjass játéka keltett gyakori általános tetszést.

A pesti csapat este utazott haza s még az autobus tetejéről is hangos „hipp, hipp, hurrah” kiáltásokkal bucsuztak ellenfeleiktől.

Mozgalmas napok várnak azonban e vereség után az Aradi Atletikai Klubra. E hó 4-én, azaz vasárnap délután 5 órakor mérkőzik Aradon a Szegedi Atletikai Klub football csapataival, melyet legutóbb Szegeden 5:0 aránnyal vert meg Arad s mely a szenvedett vereség hatása alatt trainingbe állva egy héttel előt a budapesti Typographia I. osztályu football csapatát 5:0 arányban győzte le.

A klub elnöksége a versenynapra autobusz közlekedést vezetett be.

somra neveltél? Belőlem ne izz csufot! Azonnal mondd meg a fiatalember nevét!

Az asszony nem felelt, mozdulatlanul hallgatott. A férfi brutálisan megfogta a karját.

— Hát nem hallod, mit kérdezek? Parancsolom, hogy felelj!

Ekkor idegesen mondta az asszony:

— Megbolondultál? Hagyj békében!

Reszketett a dühtől, már nem tudott mit mondani, haragosan rázta az asszonyt és folyton ezt ordította a fülebe:

— Felelj! Felelj!

Hirtelen mozdulattal kiszabadította magát az asszony, de a férj utána ugrott s teljes erejéből verni kezdte, ezt kiáltozva:

— Nesze, nesze! Ez a tied! Te céda! Te céda!

Amikor aztán már belefáradt, az asztalhoz ment egy pohár vizért, mert fogytán érezte erejét.

Az asszony pedig ott sirdogált az ágyban és úgy érezte, hogy vége a boldogságának. És ennek ő az oka. Sirás közben azután ezt mondta az urának:

— Gyere ide . . . majd megmagyarázom . . . hallgass csak ide . . .

Es neki készült a védelemnek már felfegyverkezett érvekkel és ravaszságokkal. A férj pedig odament hozzá, szégyelte, hogy megverte, de megérezte, hogy férji szíve mélyen rettenetes gyűlölet ébred az ellen az asszony ellen, a ki megcsalta a másikat, Sourist.

Guy de Maupassant.

Pornografia vagy művészet?

Az elkobzott képeslapok. — Az aradi bíróság ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30

Megirtuk már, hogy „egy anya” aláírásával feljelentés érkezett az aradi rendőrséghez Bloch H. és Kerpel Izsó kereskedők ellen közszemérem elleni vétség miatt. A feljelentés elmondja, hogy az említett cégek kirakata tele van meztelen női alakokból összeállított képekkel, amelyek felháborítóan megbotránkoztatók. A rendőrség a két kereskedő ellen megindította az eljárást és mindkét helyen egy-egy példányt elkobzott a levelezőlapokból. Az ügy a bíróság elé került, ahol az ügyészségi megbízott a kereskedők ellen közszemérem elleni vétség miatt emelt vádat. Most határozott a bűnygyben *Bozóky Mátyás* járásbíró, aki a bűnvádi eljárás megindítását *megtagadta*. Az érdekes végzésben, amelyet alább egész terjedelmében közlünk, a bíróság megállapítja, hogy a levelezőlapok nem pornografikusok, hanem *művészi kivitelűek* és úgy azok terjesztését, vagy közszemlére tételét nem lehet megakadályozni. A végzés így szól:

Öfelsége a király nevében!

Az aradi királyi járásbíró, mint büntető bíróság ismeretlen sértett által Bloch H. és Kerpel Izsó aradi lakosok kereskedők ellen közszemérem elleni vétség miatt tett feljelentése tárgyában az ügyészségi megbízottnak 244—1909. számú indítványa után következő

végzést

hozott:

Ezen ügyben a bűnvádi eljárás megindítását a B. P. 527. §. alapján büntetendő cselekmény tényálladékanak hiányában *megtagadja*. A Bloch H. és Kerpel Izsó vádlottaktól az aradi rendőrség által elkobzott 1—1 drb. képes levelezőlapot azok részére a jelen végzés jogerőre emelkedése után kiadni rendeli.

Mert:

Bloch H. és Kerpel Izsó azért lettek feljelentve, illetve vádolva, hogy az iratokhoz beszerzett három meztelen női alak csoportosításával egy férfi fejet ábrázoló kép levelező-lap alakjában kiállítva nevezett két kereskedő által árusítatik és a nevezettek kereskedésének kirakataba ki is van téve, amit így módjában áll a járókelőknek, amint a feljelentés mondja, serdületlen gyermekeknek is megtekinteni.

A közszemérem elleni vétség fogalmát az 1878. V. t.-c. 248. §-a határozza meg. E szerint, aki fajtalanságot tartalmazó iratot, nyomtatványt, vagy képes ábrázolatot nyilvános helyen kiállít, árul, vagy terjeszt: a szemérem elleni vétséget követi el. E bűncselekmény most adott tényálladékaiból kitetszően ennek tárgya: fajtalanságot tartalmazó irat, nyomtatvány, vagy képes ábrázolat, elkövetési cselekedete, annak nyilvános helyen való kiállítása, árulása, terjesztése.

A nyomozati iratokból kétségtelenül megállapítható, hogy a vád tárgyává tett képeslap nyilvános helyen kiállítva lett, mert mindkét vádlott kereskedésének kirakataiban kitéve volt. Ámde a bűnyjel képeslevelezőlapokat a bíróság *nem tartja olyanoknak, melyek fajtalanságot tartalmaznának*.

Azt, hogy az irat, nyomtatvány, vagy képes ábrázolat mikor tartalmaz fajtalanságot, a büntető-törvénykönyv nem állapítja meg, azt adott esetben a bíróság van hivatva meghatározni. A bírói gyakorlat szerint fajtalanság alatt csakis a nemi élet érzéki körébe leplezetlen vonatkozások értendők. A beszoigáltatott bűnyjel levelezőlapokon oly célat, mely ily fajtalanság ábrázolására irányulna,

fel nem fedezhető, ezen a nemi élet érzéki körébe tartozó leplezetlen vonások nincsenek és mert aból kétségtelenül az látszik, hogy nem a szemléllő nemi izgatására irányul, hanem az egy művészi kivitelű kép s az művészi céllal is készült, már pedig az emberi test művészi ábrázolása jogosult műfajnak van elismerve s annak kirakataba való elhelyezése sem ütközik a törvény rendeletébe.

Miután tehát az adott esetben a bíróság abban a véleményben van, hogy a bűnyjel képes ábrázolat fajtalanságot nem tartalmaz, az a kereskedő tehát, aki azt a kirakataba nyilvános közszemlére kiteszi, ily bűncselekményt az által el sem követhet, a bűnvádi eljárás megindítását bűncselekmény tényálladéka hiányában megtagadni kellett.

Bozóky,
járásbíró.

Az ügyészségi megbízott felebbezett a végzés ellen, de a törvényszék felebbeviteli tanácsa azt ma helybenhagyta.

Szenzációs válópör a Lipótvárosban.

Keressd a férfit!

Mielőtt a Szabadság-tér tájékát végleg elborítaná a naftalin és a nyár melegtől még forróbb szívüket a tengerbe meg a Balatonba vinnék lehűteni a Lipótváros fekete, égőszemű asszonyai, — utolsó bucsuelőadást tart a pletyka és szenzációs válópör híret hordja széjjel... Suttognak a dunaparti korzón, a Gerbeaudnál, a Stefánia-uton és szájról-szájra jár a pajkos, pikáns ujság: Válnak... Biztos, hogy válnak... A férj az oka... Az asszony is kárpótlást keresett... Jól tette... Nem jól tette... és a többi, és a többi...

Hát lebbentsük fel a pletyka reformruháját és nézzünk bele a dolgok mélyébe. Látunk egy feketehaju, feltűnő szép asszonyt, aki nővére egyik közismert többszörös milliomosnak. Ne-hogy ráismerjenek a válópör szereplőire, csak annyit árulunk el, hogy a milliomos neve nemrégiben ismételtén sokat szerepelt bizonyos erdőpanamákkal és adóeltitkolásokkal kapcsolatban. Hogy néhány éve báróságot kapott és hogy egyik fivére, a válópörben férjül föllépő ismert Don Juan nővérét vette el. Szóval, ket-tős a sógorság, ami kétszeresen nem boldonság.

A férj egyébként, akit állítólag a házasság kikapcsolódásának okozása terhel, népszerű ka-tonaszabó családból származik. Valamikor, kis fakeskedelmi hivatalnok volt, aztán a fönt ismertett házasságok révén került bele a bárók millióinak zugó erdejébe. Most vezérigazgatójuk, s mint ilyen, nemesi előnevet is kapott. De állítólag nagyon elhanyagolta gyönyörű feleségét. S mivel rendesen úgy van, hogy a férfi kezd, az asszony folytatja, a szóbanforgó, most már szájonforgó asszony sem tűrt sokáig. Egy darabig egyedül automobilozott, — aztán ő is folytatta — mással. Akivel folytatta, persze lipótvárosi fiatalember. Egy gabonakereskedő és földbirtokos cég egyik tagja. (Különös ismer-tető jele, hogy üzletársza szenzációs öngyilkos-ság után jutott a feleségéhez.)

Szóval, illetve tollal, még inkább, illetve habbal — és a fiatalemberrel a szép asszony most mindennap ott kávézik a Gerbeaudnál. Nem is igen leplezik ők ketten, hogy nem-sokára férj-feleség lesznek. Így érvényesül egy új közmondás: Minden házasságtörés vége házasság... Ezt suttogja a fáma...

Vidéki hírlapírók a Balatonon.

Ujságírók betegsegélyzője. — Ünnepek

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 30

A vidéki hírlapírók országos szövetsége most tartotta évi közgyűlését a badacsonyi hegytetőn és a Balaton badacsonyi partján. A közgyűlést az idén háromnapos balatoni kirándulással kötötték össze, melyet *Óvári Ferenc dr.*, a balatoni szövetség ügyvezető alelnöke, orsz. képviselő és *Révész Sándor* győri szerkesztő készítettek elő. A vidéki ujságírók, akik az idén igen nagy számmal jelentek meg a közgyűlésen, az első napon Siófokot, Almádit és Balatonfüredet keresték fel, hétfőn pedig tanácskozásra gyűltek össze a badacsonyi hegytetőn. A közgyűlésen Szávay Gyula elnökolt. Elnök jelenti, hogy 120-an jelentek meg, százan pedig képviseltetik magukat. Ajánlatára tiszteleti taggá választották *Óvári Ferenc* képviselőt és emléktáblával jelölték meg a közgyűlés helyét. A költségvetés tárgyalása során kimondták, hogy az egyesület vagyonából 100,000 koronát lekötnek, mint érinthetlen vagyont.

Mielőtt rátértek volna a választásokra, me-leg ünnepségekben részesítették Szávay Gyulát, aki 25 év óta ujságíróskodik. Szávayt *Rábel László* beszédrel, *Sassy Csaba* pedig verssel köszöntötte. Ezután a tisztujtást ejtették meg. Elnök Szávay Gyula, főtitkár *Palócz László*, ügyvezető alelnök *Tömörkény István*, alelnökök *Barát Ármin*, *Brájer Lajos* és *Lenkey Lajos* lettek.

Ezután *Barát Ármin* kir. tanácsos, alelnök az igazgatóság felkérésére vázlatosan ismertette az ujságírói betegsegélyző pénztár létesítésének tervét, melyre a bécsi intézmény buzdító példát nyújt. Ott 4 korona havi befizetés ellenében a tag betegség esetén napi 6 koronát, ingyen orvost és gyógyszert, súlyosabb bajnál az intézmény által egy bécsi szanatóriummal kötött szerződés alapján egy havi teljesen *dijmentes szanatóriumi kezelést* kap; ha pedig operáció válik szükségessé, ezt is elsőrendű orvostanároknak végzik minden díjazás nélkül. Halálozás esetén a pénztár szerződött vállalkozója méltó temetést rendez, melynek átalánydíját a pénztár fizeti, az özvegy pedig rögtön, a haláleset bejelentésekor 500 korona pénzsegélyt kap.

Budapesten most szervezik az ujságírók betegsegélyző pénztárát, a vidéki hírlapírók még inkább rászorultak erre az intézményre, de épp oly nagy küzdelmükbe fog kerülni annak létesítése. Bécsben a lapkiadóvállalatok fizetik be a tagok díjait, a lap kötelekébe nem tartozókat pedig maga az ujságírók egyesülete. Nálunk is így kell eljárni. A vidéki kiadók megnyeresését az igazgatóság venné magára, alaptőkének a szövetség vagyonából kell nagyobb tőkét kihalítani, de egyébként az egyes körzetek társadalmát a budapesti példa szerint bele kell venni ebbe az emberbaráti akcióba. A díjbeszedés és segélykiutalás közvetítését körzetekre felosztva, az előadó szerint az állami munkásbetegsegélyző pénztár fiókjai láthatnák el bizonyos díjazás mellett, amihez a kereskedelmi miniszter engedélye ünnepies formában volna kieszközölendő.

A közgyűlés a tervet nagy tetszéssel fogadta és *Rábel László* indítványára elhatározta, hogy bizottságot küld ki a pénztár létesítésének előkészítésére.

Az indítványok letárgyalása után 30 tagu igazgatóságot és 7 tagu felügyelő bizottságot választottak és egyhangu lelkesedéssel elhatározták, hogy a szövetség nevében *Kossuth Ferencet*, *Darányi Ignácot*, *Szterényi Józsefet* és *Marx János* máv. elnökhelyettest távirattal üdvözlik. Közgyűlés után lakoma volt, a melyen több felköszöntőt mondtak. Hétfőn este Keszthelyre hajóztak át a vidéki ujságírók, kik ott a város vendégei voltak. A vendégek tiszteletére éjjelig tündéres fényben uszott a Balaton, melyen a város és Szalkay Lajos színtársulata velencei estélyt rendezett. A keszthelyi színház tagjai a vizen adták elő A cigánybáró második felvonását, később a parton volt kabaré, népnünp és tánemulatság. Kedden a hévízi fürdőt nézték meg a vidéki ujságírók, akik *Kisfaludy Sándor* egykori lakóházát is kegyelettel keresték fel. A közgyűlésen résztvevők kedden este oszlottak szét.

Ferenc Ferdinánd felesége.

Intimitások a trónörökösnéről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30

Ferenc Ferdinánd trónörökös felesége bukaresti látogatásának igen nagy jelentősége van. Hohenberg Zsófia hercegnő jövőjére. Udvarkörökben eredetileg a trónörökös látogatásának egy bensőszerű és barátságos vizitnek gondolták. A főhercegnének az volt a missziója, hogy az alkalmat azokon az ünnepeken, amelyek Károly király hetvenedik születésnapja alkalmából rendeznek, helyettesítse és a király nevében a legmelegebb szerencsekívánatokot közölje vele. Károly király azonban, aki súlyos gyomorbetegségben szenved, képtelen volt Ferenc Ferdinándot fogadni és a már bejelentett látogatást el kellett halasztani. De ez a halasztás mitse vonhat le a fogadtatás ünnepélyességéből és Károly király, valamint Erzsébet (Cácen Sylva) királyné mindent el fognak követni, hogy Ferenc József helyettesét nagy ünnepélyességgel fogadják. Ezt a későbbi látogatást már most az teszi szenzációvá, hogy Hohenberg Zsófia hercegnő, aki ilyen alkalmakkor eddig még nem szerepelt, most hivatalos szerepet fog játszani, mint az osztrák-magyar trónörökös felesége. A hozzá idegen udvarnál jelenik meg a király helyettesének oldalán.

Bécsben csak családi dejeuner-k és meghittudvari ebédek alkalmával hívták meg a trónörökösnét, de udvari bálakon például sohasem volt jelen. Hivatalosan nincs olyan méltóság, amely megengedné neki, hogy az udvarnál, mint hitvese szerepeljen a trónörökösnének, aki mindjárt a koronás fő után következik. Nemsak az összes főhercegnők, de még az idős hercegi családoknak is mögötte kellett helyt foglalnia. Emiatt egy idő múlva teljesen föl is maradt minden hivatalos ünnepségtől. A német császár múlt évi látogatása óta azonban nagyot fordult a világ. Mikor II. Vilmos a szövetséges fejedelmekkel megjelent Bécsben, hogy a császárt hatvanéves uralkodói jubiluma alkalmából üdvözölje és amikor Augszta Viktória császárné is Schönbrunnban lakott, Vilmos az udvari ebéd kezdete előtt az előteremben arról értesült, hogy Hohenberg hercegnő nem fog résztvenni az ebéden. A császár meglepődötten fordult erre Ferenc Józsefhez, majd fölkereste a trónörökösöt, hogy azonnal automobilon hozassa a hercegnőt az ebédhez. És míg meg nem érkezett, várta az ebéddel, az asztalnál pedig a trónörökösné, mindjárt a rangban legelső udvari hölgy Mária Annunciata főhercegnő mellett foglal helyet. Beszélnek, hogy azóta a hercegnő Vilmos császár leglelkesebb tisztelője.

Nég egy érdekes dolog van, ami élénk világot vet a hercegnő helyzetére. Ferenc Ferdinánd vadászatra megy, vagy elutazik és a hercegnő kikíséri férjét a pályaudvarra. Az udvari fogat áll és elhajt velük a pályaudvarra. Ugyarakkor utánuk indul egy másik kocsi, amelyken nincs főhercegi kocsis és nincs aranyozott kerék. Ez a fogat arra való, hogy mikor a hercegnő elbucszott az urától, visszavigye Chotek Zsófiát a palotába. Ezen a visszasszágon később úgy enyhítettek, hogy egyszerűen automobilba ültek, amelyhez nem kötelező se az udvari kocsis, se az aranyozott kullók.

Néhány nap múlva utra kel Hohenberg Zsófia Romániába és ez az utazás fordulatot jelent helyzetében. Hogy a trónörökös meghívását utóbb ő rá is kiterjesztették, az bizo-

nyára Carmen Sylvának tulajdonítandó, aki mint költőnő nem sokat ad a rangkülönbségre és a hercegnőt épen olyan külső diszszal tünteti ki, mintha a jövő osztrák császárnéját üdvözölné benne. A pályaudvartól a királyné jobbán fog Bukarestbe hajtani a trónörökösné, elvonul előtte a diszszázad és a román trónörökös büszke és szép felesége is tiszteleg előtte. Maga a király fogja asztalhoz vezetni.

Mikor férjhez ment, Ferenc József hercegnői címmel ajándékozta meg, de ő nyomban megparancsolta környezetének, hogy „Durchlaucht“-nak nevezzék, ami a trónon nem lévő uralkodóházak hercegeit illeti. Kérésére 1905-ben hivatalosan is megengedte neki az uralkodó, hogy ezt a címet viselhesse. A magyarok azonban nem törődve ezekkel az udvari skrupulusokkal, már most is úgy tisztelik a trónörökös feleségét, mint jövő magyar királynét. A magyar törvény ugyanis nem ismer morganatikus házasságot; a király törvényes felesége egyúttal királyné is. Az ilyen házasságból származó utódok helyzete azonban eddig nincs tisztázva. Hohenberg Miksa herceg ez idő szerint hét éves, öccse, Ernő herceg öt éves. Most tehát még nem ad gondot a rangjuk. De ha egyszer megnőnek s arról lesz szó, hogy a hadseregben pontosan megjelöljék helyzetüket, fogós kérdés lesz Bécsben is, Budán is, mi történjék hát a morganatikus hercegekkel. Természetes, hogy az anyának már most is gondot ad ez a bizonytalanság és a hercegnő bizonyára örül annak, hogy a bukaresti látogatás az első lépést jelenti a bizonytalanság eloszlatására.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: A tűzhely, színmű. Bemutató előadás Gál Gyula felléptével.

Péntek: Boszorkányvár, operett. Új bemutatással.

Szombat: Kutyaván a kertben, bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Vasárnap: Délután: Vagyáros, színmű. Este: Naftalin, bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Hétfő: Varázskeringő, operett. Felhő Rózsí felléptével.

Kedd: Tatárjárás, operett. Felhő Rózsí felléptével.

Szerda: Erdészleány, operett. Felhő Rózsí felléptével.

Csütörtök: Osztrigás Mici, bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Péntek: Osztrigás Mici, bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Szombat: Tolvaj, dráma. Göth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Vasárnap: Visszatérés Jeruzsálembe, színmű. Göth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Hétfő: A király. vigjáték. Göth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

A M. i. é. n. k. tárlata.

*

Arad, június 30

Holnap délelőtt nyílik meg a kereskedelmi iskola disztermében a Miénk tárlata. A fiatalabb generációnak, a modern iránynak lelkes csoportjából alakult ez az egyesület, amely félretéve a régi iskolák finom, részletekben precíz, művészi kidolgozását, az impressziót vitte bele a festészetbe, forrongást idézve elő az egyes irányokban anélkül azonban, hogy a maga irányát, irányának, helyességét igazolni tudta volna. A forrongás oka természetesen a hirtelen átmenet, megfigyeléseiknek, színeiknek, kiviteli modoruknak (ha ugyan kivitelről egyáltalában beszélni lehet) szokatlan volta. Nem is végleges megállapodást jelent ez az új irány. Csak egy, a fejlődés forrongó stádiumában levő festészeti modernak előkészítője, megalapozója az az irány, melyet a Miénk is képvisel.

Az ember első pillanatban elmosolyodik a színek olytén alkalmazásában, a tárgyak megválasztásában, a kivitelben, a rajzon, mint ahogy azokat a Miénk képein látjuk. Szokatlan, szinte bántó és az embert önkéntelenül is a festészet kezdetleges korára emlékezteti. És mégis a tehetséget, az eredetiséget elvitatni tőlük nem lehet. Képeik, bármennyire meglepő és új is az irányuk, azért művészi munkák.

A tárlat legjobb képei Rippl-Rónai József. „Piacsek bácsi és apám vörös bor mellett“ (már a kép címe is szokatlan) valóban nagyon szép kép. A patriarchális nyugalom, mely a két alakon elterül, valóban művészi. „Vizpartján“, „Terrasz“, „Park“ című képei szintén elsőrangú alkotások. Czigány Dezső „Nyár“, „Fésülködő nő“ című képeivel, Bornemissza Géza és Ziffer Sándor „Interieur“-jeikkel keltenek méltó feltűnést. Mikola András (Párisi hó, A liget), Kernstock Károly (Tanulmány), Czöbel Béla (Virág), Gulácsy Lajos (Zarándokok hazatérése, Rózsató) a tulzottabb irány képviselői, képeik azonban nívósak. Nagyon szép kép Körmeny-Frim Ervin „Nagy bányá“-ja és a „Tisza-híd Szolnokon“ című képe és Berényi Róbert „Felvidéki ház“-a. Perlrott-Csaba Vilmos rikitó, szinte természetellenes színeivel lep meg.

A tárlaton azok, akik a modern iránynak hívei, mindenesetre sok szépet, művészt fogtak találni, de érdemes megtekinteni azoknak is, akik a régi irányok mellett törnek lándzsát, ha másért nem — kuriozumból.

A tárlatot több, nagyértékű régi, japán rézmetszet és tusrajz díszíti. (g. a.)

* Gál Gyula vendégjátékai. Kedden este fellülmulthatatlan alakításban, „Az elnémult hangok“ Todoroszku Tógyerjében ünnepelte a publikum Gál Gyulát. Annyi nyílt színű tapsot, kihívást ritkán hallott és látott a nyári szinkör, mint kedden este. A csodálkozás, elragadtatás uralta a közönséget, mely alig tudott betelni Gál Gyula klasszikus művészetével. Nagy sikere volt Hunyadinak, aki nemes művészettel adta a református papot, sok tapsban volt része K. Kápolnay Juliskának. A kisebb szerepeket jól látták el Benkőné, Faludy, H. Harmath Józsa és Várnay. Ibsennek a téli szezon végén előadott színművében, „A vadkacsá“-ban lépett fel ma este Gál Gyula. Hjalmár Ekdálját annak idején az elragadtatás hangján méltattuk. Ma is tökéletesen reprodukált és igazán kár, hogy ezt a nagyszerű alakítást csak csekély számú közönség élvezte végig. A lelkesült ünneplés azonban olyan nagy volt, mintha zúfolt ház honorálta volna a páratlan műélvezetet. H. Kőrössi Juci Novák Irén, Ditrói, Várnay, Mártonfi, Hunyady művészi játéka biztosították az est nivóját. Kellemetlen zavarokat okoz a reklámfüggöny állandó indispozíciója, csak percekig tartó rángatás után tudják leereszteni, ami a legtöbb esetben az előadás sikerét is veszélyezteti. Jó lenne megigazítani. H. G.

* Ternovszky Margit Aradon. A napokban abban a műélvezetben lesz része az aradi közönségnek, hogy ismét gyönyörködhetik Ternovszky Margit művészetében. Szendrey Mihály igazgató megnyerte a művészasszonyt, hogy az a hódmezővásárhelyi szezon alatt állandó primadonnája lesz az aradi színtársulatnak. Julius hó első felében Szendrey Mihály felkérésére Aradra is eljön és elfogja játszani itt a Táncoshuszároknak Thea, a Dollárkirálynőben pedig Gladis szerepét.

* Csapatszemia Badenben. Az Uránia színház új műsorának egyik legérdekesebb, természet után készült mozgóképének az a katonai revu, melyet a badeni nagyherceg tart a badeni csapatok felett. A nagyherceg neje és

négy gyermeke kíséretében jelenik meg a díszszemlén. A csapatok hangos zenészővel lépnek el a fejedelmi személyek előtt. Minden ezred előtt az ezred zenekara lépked, melyet fészes diszlelésben követ az ezred. Az elvonulás után a nagyherceg megdicséri a kivonult csapatokat. Az ilyen különös látványosságok mindig érdekesek és az Uránia színházezen mozgófényképe is nagy tetszésre számíthat. Az új műsor kilenc száma különben is csupa érdekeségből van összeválogatva és a közönségnek pompás szórakozást biztosít. Az előadások csütörtöktől kezdve este fél hétkor kezdődnek. 791

Vérengző huszárönkéntes.

Családi háború a nyílt utcán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Szokatlan jelenet játszódott le ma délelőtt — mint nagyváradi tudósítónk telefonálja — a Lovas-utcán, az összefutott járókelők szemeláttára. Egy fiatal huszárönkéntes, Hódosi Géza állatorvos-jelölt heves szóváltásba keveredett egy éltés urral, Popper Jakab kereskedővel a nyílt utca során. A szóharc hamar tettlegességgé fajult és a huszárönkéntes kardot rántva, véresre verte ellenfelét.

Az eset részletei a következők:

Hódosi Géza állatorvos-tanhallgató ezidén szolgálja önkéntesi esztendejét a nagyváradi 7-ik huszárezrednél. Szülei a Lovas-utcán laknak, ahol nagyobb üzletük van. Velök szemben is lakik egy kereskedő-család, a Popper Jakab családja. Ez a két család, mint üzleti versenytársak, régóta ellenségeskedésben élnek. Aholtehették, megragadták az alkalmat, hogy egymásnak ártsanak is.

Ma délben történt, hogy Hódosi Géza a huszárlaktanyából jövet szülei lakására tartott, hogy családját meglátogassa. Amikor a Popper-üzlet előtt elhaladt a huszárönkéntes, valami megjegyzés röpült feléje a boltból. Hirtelen visszafordult és Popper Jakabtal találta magát szemközt. Popper indulatos hevében szitkokat szórt Hódosi családjára. A huszárönkéntes erélyes hangon utasította vissza a támadást, mire a magából kikelt öreg ur hozzája ugrott, hogy megüsse a fiatalembert. Hódosi erre kardot rántott, ami épen nem riasztotta vissza támadóját, aki még akkor is ütésre készült. Az összezapás kikerülhetetlen volt, a fiatal önkéntes védelmében Popper felé sujtott.

A következő pillanatban az öreg urat elborította a vér. Fején és arcán hosszú vágás szántotta végig Popper Jakabot, akinek családja rémülten futott ki az utcára, hogy a viadálnak véget vessen. A megvagdalt öreg urat gyorsan lakására vitték, ahol orvos ápolás alá vette. A vérengző huszárönkéntes azonnal kocsira ült és a huszárlaktanyába hajtatott, ahol jelentkezett az ügyeletes tisztnél.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetői osztály — 151

A függetlenségi párt értekezlete.

Egyhangulag visszautasították Lukács javaslatait.

— Távirati tudósítás. —

Arad, június 30.

A függetlenségi párt mai értekezlete egyhangulag hozzájárult az intéző bizottság határozatához és Lukács Lászlónak a kibontakozásra vonatkozó előterjesztéseit szintén visszautasította. A pártértekezletnek érdekes kulisszatitkai vannak. Ugyanis az értekezlet előtt a bankcsoport erős szervezkedése megelőzte azt, hogy a pártban kenyértörésre kerüljön a sor.

A nagyjelentőségű pártértekezletről az alábbi tudósításunkban adunk számot:

A függetlenségi és 48-as párt délután 5 órakor Kossuth Ferenc elnöklésével értekezletet tartott. Az értekezleten a párt tagjai rendkívül nagy számban vettek részt. Ott voltak az elnöklő Kossuth Ferencen kívül Apponyi Albert és Günther Antal miniszterek, Désy Zoltán, Meskó László, Mezőssy Béla, Tóth János államtitkárok, Justh Gyula a képviselőház elnöke, Batthyány Tivadar gróf, Barabás Béla, Hoitsy Pál, Holló Lajos, Sággy Gyula és Ugron Gábor, a függetlenségi párt alelnökei. Ambrozovics Dezső, Benyovszky Móric gróf, Döry Pál, Erreth János, Gulner Gyula, Kálmán Rudolf, Palugyay Móric és Smialovszky Valér főispánok, Leszkay Gyula háznagy és Pallay Sándor párttitkár. A jegyzőkönyvet Halász Lajos vezette.

Kossuth Ferenc minisztert, amikor a terembe lépett, percekig tartó viharos tapsal fogadták. Valaki elkiáltotta magát, hogy: *éljen az önálló bank*, — mire újra percekig tartó tomboló tapsvihar tört ki. Kossuth Ferenc ezután az értekezletet megnyitva, Leszkay Gyula, mint a pártkör igazgatója terjesztett elő több belügyre vonatkozó jelentést, amit a párt egyhangulag tudomásul vett és az elnök indítványára Leszkay Gyulának köszönetet mondott. Kossuth Ferenc erre a következő beszédet mondotta:

Kossuth beszéde.

— *Tisztelt Uram!* Rátérve a mai értekezlet tárgyára, bejelentem a pártnak, hogy a párttal érintkezésbe lépett Lukács László v. b. t. t., aki bizonyos javaslatokat tett a pártnak. Ezen javaslatokat írásba is foglalta, még pedig oly módon, hogy elkészítette azt az okmányt, amelyet a párt, hogy ha elfogadná az ajánlatokat, aláírna. Ezt az okmányt fogom felolvasni:

1. Miután a koalíció felbomlott és a 48-as párt képezi a képviselőház többségét, öfelsege ezen többségre támaszkodva, kívánja a végrehajtó hatalmat gyakorolni, (élénk helyeslés) ennél fogva az új kabinet tagjai a 48-as párt soraiból fognak kineveztetni, de tekintettel arra, hogy több fontos kérdésre nézve öfelsege és a többség felfogása között ezidőszerint még lényeges eltérések vannak, öfelsege fenntartja magának azt, hogy a kabinet elnökét, továbbá a pénzügyi és belügyi minisztert a parlamenti pártokon kívül álló férfiak közül nevezze ki, (nagy zaj, halljuk! halljuk!) akik ennél fogva nem mint pártnak képviselői, ha-

nem mint a korona álláspontját képviselő bizalmi férfiak fognak a kabinetben helyet foglalni. Ennek a kabinetnek főfeladata lesz arra törekedni, hogy a korona és a Ház többsége között főnálló nézeteltérések elenyésztesse és ily módon egy, az állami ügyek sikeres vezetésére alkalmas állandó jellegű guvernementális párt alakuljon ki. A többségi párt alólított bizalmi férfiai helyeselve az imént megjelölt célt és a koalíció megszűnése dacára is érvényesnek ismervén el azokat a megállapodásokat, amelyek a korona és a koalíció megszűnése dacára a korona és a koalíció között 1906. április havában létrejött paktumban foglaltatnak, hajlandóknak nyilatkoznak pártjuk nevében szolgáltatni mindazt, ami az állami élet szabályszerű működésének és a monarchia irányában elvállalt törvényes kötelezettségei teljesítésének biztosítására szükséges.

2. Hajlandók a koronával egyetértőleg megállayítandó széles alapon megalkotni az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot. Amennyiben az új választási törvény alapján létrejövendő képviselőház megalakulása előtt az eddig említettek kivül a törvényhozás által megoldandó oly kérdések merülnének fel, amelyeknek megoldása az állam érdekeinek megkárosítása nélkül nem odázható el, vagy amelyeknek intézése határidőhöz van kötve, a többségi párt alólított bizalmi férfiai pártjuk nevében kijelentik, hogy amennyiben ezek végleges rendezése a többségnél elvi vagy más természetű nehézségbe ütköznék, hajlandók az ily kérdéseket ideiglenes törvényhozási intézkedésekkel megoldani.

Eddig szól az, aminek kötésszerű jellege volna a korona és a függetlenségi párt között — folytatta Kossuth beszédét — és amit Lukács László nézete szerint a párt bizalmiférfiainak alá kellene írniok. Ezenkívül egy külön íven a bankkérdésre nézve a következőket kívánna a párt részéről: (olvassa.)

A bankkérdésben a többség az önálló magyar jegybank álláspontján van, kijelenti azonban a többség, hogy a mennyiben nem sikerülne a koronát ezen álláspont helyességéről oly időben meggyőzni, hogy az önálló magyar jegybank 1911. január elsejére felállítható legyen, hajlandó az osztrák magyar bank szabadalmát a lejáratától számított 3 évre meghosszabbítani.

A visszautasítás oka.

Mikor ezen javaslattal Lukács László hozzájárult, mint a függetlenségi párt ezidőszerinti elnökéhez jött, én javaslatára bizonyos észrevételeket

tettan, amelyeket szükségesnek vélttem azután, még mikor frissen emlékemben voltak, papirosra tenni, azért, mert azt hiszem, hogy szükséges, hogy az utókor előtt is kifejezésre jusson az, hogy a pártnak ez idő szerinti elnöke (*hosszan tartó eljenzés és taps*) milyen okadatolással utasította vissza, akkor a maga nevében Lukács László ajánlatát. (*Halljuk halljuk olvassa*): *parlamentális formán ezen ajánlat elfogadásával nagy sérelem esnék, mert parlamenten kívül álló egyénnel töltenék be a legfontosabb miniszteri állásokat (ugy van) minek következtében a rosszakaratu kritika azonnal reá sütné a kormányra, hogy ez nem más, mint a szabadelvűekkel megfejt 67-es függetlenségi kormány. (Zajos felkiáltások: ugy van, ugy is volna!) Továbbá minthogy csak esékly többséggel rendelkeznek, ez a kormány rá lenne valószínűleg szorulva arra, hogy a képviselőházat felszlessa és hogy kellő morális erő nélkül vezesse a választásokat. (Igaz! Ugy van!) A függetlenségi közvéleménnyel lehetetlen volna elhítenni, hogy függetlenségi az a kormány, amelynek elnöke egy ó-szabadelvű, bá most pártonkívüli 67-es, (Igaz! Ugy van!) A függetlenségi pártban lepletlen volna elosztatni azt az elszonorító hatást, amelyet az a tény idéne elő, hogy a pártnak három évig tanusított legkorrektebb magatartásadacára a király oly kevéssé bizik meg benne, hogy ellenőrzésére három meghitt emberét kívánja kirendelni. (Igaz! Ugy van! Igaz! Ugy van!) Ez a párt magára nézve bizonyára megalázónak tekintené annál is inkább, mert a királynak e felfogását a nyilvánosság előtt kézzelfoghatóvá tenné az ellenőrzők kiküldetése. (Igaz! Ugyvan!) A király bizalmatlanságának ilyen nyilvános jelése erkölcsi lehetetlenséggé tenné azt hogy a lemondott kormány függetlenségi tagjai az alakítandó kormányban hivatalt vállaljanak, különben a bizalmatlanság nekik is szólana. (Igaz, ugy van). Azáltal, hogy a kabinet bizalmiférfiaikból és parlamenti miniszterekből állana, különbség volna téve a miniszterek között, a király bizalma szempontjából.*

Egyrészt a parlament bizalmából, — másrészt Kmetty Károly igen korrekt közjogi felfogása szerint, amint már említettem, a miniszterelnöknek a párt keretén kívül való deszignálása elvenné a kabinet függetlenségi jellegét. A függetlenségi párt maga alatt vágná a fát. (Igaz.) A belügyi tárcaának egy pártonkívüli kezébe adása el venné a függetlenségi párttól az államhatalmat, főképen mert a miniszterelnök sem lenne függetlenségi, aki a belügyminiszter ténykedését ellenőrizhetné és ellensúlyozhatná. (Igaz, ugy van.) A mi a pénzügyi tárca átadását illeti, ezzel az anyagi eszközök mind, egy ellenőrző hatvanhetes kezébe lennének letéve, aki a szintén királyi ellenőrző hatvan-

hetes miniszterelnökkel esetleg összejátszva megvonhatná a függetlenségi miniszterektől az alkotás eszközeit, ezzel tétlenségre kényszeríthetné és lejáráthatná őket, megakadályozhatna minden alkotást, amelyet a függetlenségi szakminiszterek, a párt elvei irányában létrehozni akarnának. (Zajos helyeslés.)

A függetlenségi pártnak negyven év óta sarkalatos programja a választási reform. Ezt most is határozottan kész volt megalkotni és megalkotását vezére állandóan sürgette. Mégis egy pártonkívüli királyi ellenőrző lenne hivatva a nagy függetlenségi párt elvét megvalósítani és így valószínűleg nem e párt elvei szerint hajtatnék végra a reform. Egyáltalán a választói jog általánosítása nem a párt nevéhez fűződne s a nemzet tömegei nem a pártnak köszönhetnék azt, holott a párt nemes ambíciója az, hogy amiért állhatatosan küzdött, azt a párt valósítsa is meg a maga neve alatt. (Zajos helyeslés, hosszantartó eljenzés és taps.)

Ami engem személyesen illet, én kijelentettem, hogy nem vehetnék részt egy olyan kabinetben, amelynek feje hatvanhetes. (Élénk helyeslés.)

De minthogy természetesen annyira nem megy az én elnöki és vezéri szerepem, hogy egy ilyen igen fontos kérdésben a párt határozatát egymagam lennék hivatva tolmácsolni, ennek folytán azonnal összehívtam az intéző bizottságot. Az intéző bizottság megvitatta Lukács Lászlónak előterjesztését és egyhangulag a következő határozatra jutott, amit szintén lesznek bátor felolvasni (olvassa):

A függetlenségi és 48-as párt tisztelettel fogadta a király kiküldöttjét és e tiszteletből kifolyólag a Lukács László v. b. t. t. ur által előadott ajánlatot komoly mérlegelés alá vette. Kénytelen azonban kijelenteni, hogy az ajánlatot további tárgyalásra alkalmasnak nem tartja, mert a parlamentarizmus alapelveivel ellentétes az, hogy egy alkotmányos felelős kormányban a királynak külön nyilvánosan kijelölt bizalmi férfiai legyenek. (Zajos helyeslés.) Amiből az következik, hogy a kormány e tagjai a királynak több bizalmával látszanak rendelkezni, mint a parlament többségéből vett tagok s ezzel az egyenlő felelősség elvén üttetnék csorba. (Zajos helyeslés.) Továbbá az előadott ajánlatban a parlamenti többség jogos igényeinek kellő tekintetbe vételét sem találhatná meg. Elvi álláspontjai közül pedig bármelyiknek érvényesítésében haladást hiába keresne.

Ez az intéző-bizottságnak a javaslata, amelyet én is egyénileg, mint a párt elnöke és vezére elfogadásra ajánlok. (Hosszantartó viharos helyeslés és taps. Zajos felkiáltások: Elfogadjuk! Éljen Kossuth!) Gondolom, tisztelt barátaim, hogy talán e felett vitát ne is nyisunk (Élénk helyeslés.) hanem mond-

juk ki egyhangulag, hogy a párt az intéző-bizottságnak általam benyújtott javaslatát elfogadja, amivel beigazolást nyer, hogy a függetlenségi párt helyt áll a jogai és a maga elvei mellett.

A párthatározat.

Az értekezlet Kossuth Ferenc indítványát egyhangulag elfogadta, amit az elnök a következő szavakkal enunciólt:

— Kimondom, mint párthatározatot, hogy az értekezlet az intézőbizottság nevében általam előterjesztett választervezetet elfogadja és elrendelem, hogy ez írásban adassék Lukács László titkos tanácsosnak.

Tisztelt barátaim! Talán szükséges volna az ülésnek öt percre való felfüggesztése, mint-hogy Lukács László titkos tanácsossal, akinek kérelmére ezt a határozatot, mint az intézőbizottság határozatát átadtam, úgy állapodtam meg, hogy a pártértekezlet erre vonatkozó határozatát vele telefonon közlöm.

Holló Lajos: Éljen Kossuth! Nincs más tárgy, fejezzük be az értekezletet. (Hosszantartó lelkes eljenzés és taps.)

Kossuth Ferenc: Tisztelt barátaim! Kötelességem megköszönni a pártnak, hogy ezen ünnepélyes alkalommal, midőn egyhangulag visszautasítottuk azt az ajánlatot, amelyet Lukács László titkos tanácsos tett, engem tüntetésszerűleg éljeneztek. Az éljenzést köszönöm, de főképpen a feltétlen bizalomra számítok, amelyre e nehéz időkben annak, aki a pártot vezeti, elkerülhetlenül szüksége van és amely bizalmat úgy érzem, hogy megérdemlem, (hosszantartó eljenzés és taps) mert más céloim soha sem volt, minthogy hazám szolgáljam és azokat az elveket, amelyek hazám érdekeivel, meggyőződéseim szerint legszorosabban össze vannak nőve. Az értekezletet bezárom. (Hosszantartó eljenzés és taps, zajos éljen felkiáltások: Éljen Kossuth!)

Egy hang: Éljen az önálló bank!

Kossuth Ferenc: Másodszor hallok, hogy mikor engem éljeneznek, valaki tüntetésszerűen azt kiáltja, éljen az önálló bank! Az illetőnek azt válaszolom, hogy én többet dolgoztam az önálló bankért, mint akárki ebben a teremben. (Hosszantartó zajos eljenzés és taps.) Ezzel az értekezlet véget ért.

Miért volt csudás az értekezlet.

A függetlenségi párt mai értekezletén egyhangulag hozzájárult az intéző bizottság azon határozatához, melylyel Lukács László előterjesztését visszautasította.

A függetlenségi párt mai értekezletének az a legnagyobb szenzációja, hogy az értekezlet teljesen simán folyt le. Ezt nagyon érdekes események előzték meg:

A bankesoport tagjai tegnap már értesültek arról, hogy ellenük valami pucscs készül. Kossuth hívei meg akarják ragadni az alkalmat, hogy a mai pártértekezleten nemcsak bizalmat szavazzanak Kossuthnak, hanem egyuttal bizalmatlanságot a bankesoport tagjai és különösen Justh Gyula ellen. Ez nagyon elkeserítette a bankesoport tagjait. Dacára annak, hogy Holló Lajos felment Kossuthhoz és kijelentette neki, hogy ez nagy zajjal és lármával fog járnai a pártértekezleten, Kossuth azt mondotta, hogy ő ez ellen mindent megtesz, de végtére nem akadályozhatja meg az embereket, hogy mellette nyilatkozzanak.

A banksoport tagjai úgy tegnap este, mint ma délelőtt tanácskozást folytattak Justh Gyulánál. Ma délelőtt elhatározták, hogy teljesen szervezetten fognak az értekezletre menni.

Délután két órakor már ívet körtöztek a Royal-klubban, ahol együtt ebédelték.

Nemsokára kilencvenkilencen írták már alá az ívet. A banksoport tagjai, dacára annak, hogy az értekezlet öt órára volt kitűzve, már délután négy órakor ellepték az értekezlet termét. Lehettek vagy 140-en. Kossuth Ferenc hívei alig 40-45-en voltak fenn a klubban. Amidőn kíváncsian benéztek a terembe, nagy meglepődéssel látták, hogy a banksoport tagjai mily nagy számmal jelentek meg és foglalták el a helyeket. Tudták, hogy az esetleges indítványnál csak biztos vereségre számíthatnak. Kossuthék részéről Hoitsy Pál volt kiszemelve szónoknak, aki Apponyi Alberttel folytatott tanácskozásokat. Figyelmeztette, hogy a bankosok részéről milyen vereség érheti őket. Kossuth hívei így elállottak a bankosok elleni tervtől és amikor Kossuth belépett a terembe, zajos éljenzés fogadta és egyhangulag fogadták el a javaslatot anélkül, hogy kenyértörésre került volna a dolog. Ezzel az eredményvel azután mindkét részről meg voltak elégedve.

Egy sereg incidens.

Az értekezlet után a párt tagjai a társalgóba mentek fel. A lépcsőkön két kisebb incidens történt. Gaál Gaszton találkozott ott Ugron Gáborral, akire hevesen rátámadt:

— Maga azt írja a lapjában, hogy majd vasvillára verik, aki a függetlenségi pártból a banksoportnak tagja. Vigyázzon, mi is ott leszünk.

Ugron nem is válaszolt Gaál szavaira. Ugyancsak a lépcsőkön szólt Justh oda Hoitsy Pálnak:

— Ki akartatok taktikázni bennünket, de rosszul sült el.

Hoitsy kijelentette, hogy ő sohasem taktikázik, hanem nyíltan lép fel. Ők semmitsem akartak Justh ellen, hanem kizárólag Kossuthnak akartak bizalmat szavazni.

Fennt a társalgó teremben az önálló bankról folyt a beszélgetés. Az volt az általános vélemény, hogy e nélkül nem lehet a kérdést megoldani. Nemsokára megjelent a társalgóban Kossuth, aki időközben Lukácsal közölte a pártértekezlet határozatát. Kossuth elmondotta, hogy mennyit dolgozott az önálló bank érdekében. Neki — ugymond — a pártnál feltétlen bizalomra kell számítani.

Gaál Gaszton tette azután szavá, hogy a banksoport tagjait folyton bántalmazzák a párt egyes tagjai. Ugron pedig lapjában is ezt teszi.

Eber Antal: Majd leszámolunk vele is.

Kossuth Ferenc szólt ezután közbe, hogy csak egy taktikai kérdéstről van szó.

Justh Gyula: En nem tudom, hogy az önálló bank elodázása taktikai kérdés-e, vagy nem. Én azt elvi kérdésnek tartom. Az elnök egyszersmind bejelentette Kossuthnak, hogy a horvát képviselők kérelme folytán a képviselőházat hétfőre összehívta.

Kossuth Ferenc: Megint lesz alkalmunk a rég nem hallott Visoki Saboret hallani.

Gaál Gaszton és Kossuth között volt ezután vita. Gaál Apponyi ellen nyilatkozott, akit Kossuth védelmébe vett. Azt is mondot-

ták Kossuthnak, hogy nem a párt tagjaival, hanem hatvanhetesekkel tárgyal.

Kossuth Ferenc: Hatvanhetes miniszterekkel nem is tárgyaltam, sőt még Apponyival sem. Kizárólag az eszemre és szívemre támaszkodom. Különb, ha szükségesnek tartom, Apponyi barátommal tárgyalni fogok. Apponyi egy önálló gondolkodású, független érzésű, nagyműveltségű ember, akinek tanácsa csak hasznára válik a pártnak. Különb (és itt Hollóhoz fordult) téged is, a „vabankosok fejét“, ahogy a lapok téged neveznek, többször magamhoz kértettek.

Időközben Baross János és Gaál Gaszton között támadt incidens, amelyet csak Kossuthnak sikerült lecsillapítani.

Kossuth végül kijelentette, bizik abban, hogy a király alkotmányos uton fogja megoldani a válságot.

Incidens a bizalom körül.

A jegyzői szobában, ahol Halász Lajos a pártértekezlet jegyzőkönyvét készítette, — szintén történt incidens. Justh belépett a szobába és ezekkel a szavakkal fordult Halász felé:

— Remélem, hogy semmiféle bizalmi indítvány a jegyzőkönyvbe nem vétetik be, mert ilyen nem volt.

— De kérlek — mondotta Halász — amikor Kossuth azt mondotta, hogy bizik a párt bizalmában, nagy éljenzés és taps volt, ezt ki kell emelnem.

Justh dühösen válaszolt:

Semmiféle bizalmi indítvány nem volt, teljesen szükségtelen bizalomról, meg nem bizalomról beszélni.

Justh ezután dühösen elhagyta a szobát, de később visszatért és magyarázta szavait, hogy csak a bizalomnak jegyzőkönyvbe való felvételét tartja feleslegesnek.

A néppárt értekezlete.

A néppárt ma este értekezletet tartott, amelyen többen hevesen kikeltek, hogy a Ház elnöke a párt több tagját szidalmazta. Ez mégsem egyeztethető össze az elnöki méltósággal — mondották többen. A néppárt ezután elhatározta, hogy a koalíciónak a paktumban vállalt kötelezettségét az általános választói jogra vonatkozólag kötelezőnek ismeri el, abban részt is fog venni, de semmiféle olyan kormányt, amely kizárólag függetlenségi pártból áll, nem támogat.

A losonci végrendelet hamisítás.

Ujabb feljelentés a büntársak ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, j. nu. 30.

A néhai Wohl Herman végrendelete körül támadt pör egyre bonyolódik. Tudvalevő, hogy a törvényszék az osztrák-magyar bank szakértőjének a véleménye alapján a jogerős ítélettel befejezett ügyben elrendelte a pörfelvételt és ezzel együtt az általános örökös vagyonaára a biztosítási zárlatot is elrendelte.

Ma — mint budapesti tudósítónk jelenti — egy újabb beadvánnyal szaporodott meg az iratok száma. Fráter Samu dr. képviselőjében ugyanis Gál Jenő csatlakozást jelentett be a büntársak eljárásához és beadványt intézett a vizsgálóbíróhoz, akitől azt kéri, hogy a büntársak eljárást ne csak Wohl Aladár, hanem büntársai ellen is rendelje el. Hogy kik az állítólagos büntársak, azt egyelőre a felek kérelmére titokban tartja a vizsgálóbíró. Gál Jenő a beadványban bizonyítékokat ajánl föl arra, hogy a korábbi szakértői vélemények hamisak.

Az újrafelvétel alapja eszerint kettős: az osztrák-magyar bank szakértője által produkált másolata a végrendeletnek és az, hogy az alapörben tartalmilag hamis szakértői véleményt használtak föl. A beadvány szerint az utóbbi bizonyíték igazságát szabadszemmel meg lehet állapítani a végrendelet fotografiájából. Az ügy fontosságára való tekintettel dr. Szlavek vizsgálóbíró valószínűleg még ma határoz ez újabb beadványról.

Vázsonyi Vilmos dr. Wohl Aladár képviselőjében a közeli napok valamelyikén az ítélőtáblához benyújtja felfolyamodását a törvényszék határozata ellen. A felfolyamodásban csoportosítani fogja mindazokat a bizonyítékokat, amelyeket az újrafelvétel és a biztosítási zárlat elrendelése ellen összegyűjtött. Ezek között legfontosabb a szakértő vélemény kritikája, amely szerint az esküt nem tett szakértő véleményét magánvéleménynek kell tekinteni.

Kihallgatták Barcs Béla közjegyzőt is, Jeszenszky közjegyző volt helyettesét, aki előadta, hogy részt vett a végrendelet készítésében, de hogy az milyen körülmények között jött létre, arra már nem emlékszik. Wohl Hermant személyesen ismerte, ugyszintén a végrendeleti tanukat is. Jeszenszky Dezső nem ismeri, de amennyiben Jeszenszky alatt tanut értenek, ilyen minőségére nem emlékeznek.

Hogy hol fog végződni ez a pör, azt még csak sejtteni sem lehet előre, de valószínű, hogy még sokáig foglalkoztatni fogja érdekes részleteivel a nyilvánosságot.

Rockefeller dala.

*

Rockefeller megírta a memoárjait és kisütötte, hogy egész vagyona csak a haza érdekében gyűjtötte.

Kasszámban néhány milliárd,
S hajam már őszbe fordul,
S ha csekk-könyvemre rátekinthet:
Szememnek könnye csordul.
Hajh, küzdöttem nagyon sokat,
Küzdöttem csunyán, s szépen —
Az ember sok mindent teszen
A haza érdekében.

Valaha barna volt hajam,
S az ajkam csókra álló, —
De amit nők szöttek nekem,
Mind gyöngye volt a háló.
Szerettem szóke, barna nőt,
S akinek haja ében:
Akkor még így működtem én
A haza érdekében.

A nőket, hajh, ma már csupán
Műtárgyként nézem végig,
És nem csap a szerelmi láng,
Nem csap már fel az égig.
Szerelmem, vágyam lett a pénz,
Ez álomom, vágyam, kéjem:
Es milliárdos lettem én
A haza érdekében.

Van, amit szám, szemem kíván,
S kísér ezreknek átka,
S habár az átok nem fogant,
Mind azt gondolja: Hátha?
A jólétől kissé dagadt
A májam és a lépem:
De mit nem tesz meg az ember
A haza érdekében!

Ahol petróleum terem,
En szintén ottan termek,
És minden mást legázolok,
Ha férfi, vagy ha gyermek.
Ha tönkremegy néhány család,
Még a hajam se tépem:
Az ember mindent megtehet
A haza érdekében.

A trósztoket vigan szulom,
Mindennap egynehányat,
S e szervezet mindemiat
Egy csöppet el se bágyad.
Sót, hogyha egyet megszulok,
Vidám lesz tőle képem:
Az ember, hogyha kell, szül is
A haza érdekében.

Es most, hogy éitem vége jó,
Es mérleget csinállok,
Egy kis sajtóhibával én
Mindent kikorrigálok.
Loptam, raboltam, szent igaz.
De szeretettel kérem,
Az ember sok mindent teszen
A haza érdekében,
A h a s a érdekében!

—zab.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szeptember 1-én az időjárás: enyhe, sok hűtő csapadék, zivatarok.

— Az Aradi Közlöny mai számához melléjük azt a rendkívüli kiadást, melyben szerd megirtuk, hogy a függetlenségi párt intéző bizottsága elutasította Lukács Lászlónak a kormányalakításra vonatkozó előterjesztéseit.

— Bülow herceg visszavonulása. Berlinből távozzák: Bülow herceg birodalmi kancellár hofen bárónak, a konzervatív párt egyik vezérének kijelentette, hogy július hónapban mindenesetre vissza fog lépni, még akkor is, ha a birodalmi ülés a pénzügyi reformra vonatkozó véleményjavaslatot olyan alakban szavazná meg, amelyben a szövetségi tanács elfogadhatná.

— A krétai kérdés. Konstantinápolyból távozzák: Tefik nagyvezér kijelentette, hogy a kabinet a krétai kérdést tárgyalja. A bizottság Törökországra nézve jobb mint 14 nappal ezelőtt volt.

Párisból távozzák: A krétai kérdésre vonatkozólag a török kabinettel jegyzékváltás történnék. Hilmi basa arra a kérdésre, hogy a török hajók csatlakozni fognak a nemzetközi hajórajhoz, kijelentette:

— Erről tárgyalunk most és alapos reményünk van arra, hogy elfogadják ismeri jogunk. Nem is gondolunk arra, hogy a krétaiakat elfogadjuk kiváltságuktól. A görög kormány töközködő magatartást tanusított, ahhoz pedig, hogy mi békét akarunk, nem fér kétség.

— Az amerikai párbaj áldozata. Budapesti táviratunk táviratozza: A Rákóczi-ut 53. számú házban ma Belárdi János huszonkétéves fiatal ember, a „Hangya” szövetkezet egyik fiókjának üetvezetője mellbe lőtte magát. Életveszélyes séével a Rókus-kórházba szállították. Belárdi amerikai párbaj áldozata. Szerelmes volt egy fiatalnővel, de ugyanakkor egy másik fiatal ember is udvarolt a nőnek. A vetélytársak amerikai párbaj utján akarták eldönteni, hogy ki legyen a nő. A szerencse Belárdi ellenfelek kedvezett, mert Belárdi huzta a fekete gyóty. A terminus június utolsó napja volt. Belárdi már napokkal mondotta környezetében:

— Édes anyám, nekem meg kell halnom. Ne sirasson, amerikai párbaj áldozata vagyok. A fiatal ember minden lépését figyelemmel kísérete környezete és mindent megtett, hogy sőtét szándékát meggátolhassa. Ma azonban sikerült neki egy rozoga csendőrkarabéllyal végrehajtani szándékát.

— Eulenburg herceg Berlinben. Berlinből táviratozzák: Eulenburg herceg ma feleségével Berlinbe érkezett. A herceg tárgyalása július 5-én kezdődik és zárt lesz. Eulenburg herceg rendőri felügyelet áll.

— Tíz éves találkozó. Az aradvárosi kereskedelmi akadémiának 1899 ik évben érettségizett növendékei f. hó 29-én délelőtt 10 órakor az intézet dísztermében 10 éves találkozóra gyűltek össze. A volt iskolatársak nevében Fenyő László, a Neuman Testvérek-cég főtisztviselője szép beszédben üdvözölte az igazgatót s a tanári kart. Ezután fogadalmat tettek, hogy 10 év múlva ismét összejönnek. Megjelenlék: Reich Gyula tisztviselő, Virágh Kálmán vállalkozó, Tokody Sándor pénzügyigazgatósági tisztviselő, Holländer Alfréd vállalkozó, Geszti Mór tisztviselő, Petkovics Béla rendőrtisztviselő, Karász Emil tisztviselő, Szokop Ottó kereskedő, Salgó Henrik tisztviselő, Fenyő László tisztviselő Arad. Landau Ignác titkár Erzsébetfalva, Hoffmann Antal kereskedő B.-Csaba, Hartel Ferenc takp. tisztviselő B.-Csaba, Fürth Béla ügyvéd Budapest, Pollák Andor cégvezető Ujvidék. Este 8 órakor a Fehér Kereszt télikertjében társas vacsorát rendeztek.

— Gyermekgyilkos apa. Szerajevóból táviratozzák: Hasszán aga, egyik közeli falu mohamedán hitközségének előjárója beleszeretett egy özvegyasszonyba. Az asszony megtudta, hogy Hasszán agának két fia is van és kijelentette, hogy nem megy hozzá.

— Mit csináljak? — kérdezte a ketségbeesett ember.

— Verd agyon őket! — válaszolt a bestiális asszony.

Hasszán aga megfogadta a tanácsot és nagyobb fiát fejszével agyonverte. Kisebb fiát is agyon akarta ütni, de ez apja elől az utcára menekült és épen egy csendőrörs karjai között keresett védelmet. A csendőrök bementek Hasszán lakásába, ahol borzasztó látvány tárult eléjük. Az aga épen akkor akarta eltemetni meggyilkolt fiát. Az agát és szeretőjét letartóztatták.

— Az elővételi tilalom ellen. Megemlékeztünk arról a mozgalomról, amelyet a Szabadságtérén és környékén lakó kereskedők és egyéb érdekeltek kezdesére az elővásárlási tilalom megszüntetése, illetőleg annak felfüggesztése iránt indítottak. Az erre vonatkozó memorandumot ma adták be a tanácshoz. A kérvényt a törvényhatósági bizottsági tagok közül Nagy Sándor dr., Éles Ármin, Tedeschi Viktor, Faragó Rezső, Freund Fülöp, Blaskovits Antal, Lengyel Tivadar, Pick Ernő, Keppich Jakab dr., Adler Andor, Tenner Lajos, Nemess Zsiga dr., Kohn S. N., Tisch Mór dr., Lukácsy Lajos, Glück Károly, Rozsnyay József dr., Maresch Gyula, Fodor Zsiga, Kosztka Emil, Braun Gusztáv, Weisz Márk, Somló Ármin dr., Hajós Árpád, Goldschmidt Sándor, Bing János, Éles Béla dr., Domonkos Lajos, Hoffmann Antal, Mandl Vilmos dr., Magyar Ferenc ezenkívül, mint a szabadságtéri kereskedők megbízottai: Daimel Lajos és Illic testvérek irták alá.

— Halálos automobil szerencsétlenség. Berlinből táviratozzák: Aaronsohn dr., az ismert orvosnak automobillja ma a Grunewaldi-uton egy fának rohant és felborult. Az automobilban négy utas ült. Aaronsohn dr., a jegyese, édesanyja és Löwenstein kisasszony. A fához ütközés oly erővel történt, hogy az automobilból valamennyien kiestek. Aaronsohn dr. édes anyja és Löwenstein kisasszony meghaltak, Aaronsohn és jegyese súlyosan megsebesültek.

— A Gambrinus éttermében mindennap mozgókép. Unnep és vasárnap délelőtt, valamint minden csütörtökön este katonazene. Tisztelettel Kánya Géza. 1567

— Zsebelések a vasuti állomáson. Az aradi vasuti állomáson sehol sincs figyelmeztető tábla, mely szembeötölő helyen észébe juttatná az embernek, hogy óvakodjék a zsebtolvajoktól. Ha van is, az idők folyamán az bizonyára oly piszok réteggel van bevonva, hogy olvashatatlan. A sajtó sem figyelmeztetheti a közönséget, mert legújabb szokás szerint a rendőrségi sajtóiroda nem tartja szükségesnek az események közlését. Hogy miért, azt csak ő tudná megmondani? Így tehát csak most, hogy már két nagyobb zsebtolvajlasi ügy a kir. bíróságnál van eljárás alatt, irhatjuk meg, hogy sűrű egymásutánban fosztogatják ismét az aradi állomáson az utasokat. Az egyik áldozat Kalber Ferenc dr. Budapest fővárosi tiszti főügyésze, aki a vasuti állomáson levő rendőri kirendeltségen emelt panaszt amiatt néhány nappal ezelőtt, hogy a belső zsebében lévő pénztárcáját, melyben 400 korona pénz, vasuti szabadjegy és egyéb értékes iratok voltak, ellopták. — Ladányi Lszó temesvári kereskedő expressz levél útján tett feljelentést és elmondotta, hogy a vasuti állomáson, mikor a radnai vonatra szállott át, 120 koronát tartalmazó pénztárcáját, amelyben színházi éves bérletjegye is volt, ellopták. Mindkét ügyben a járásbírósg folytatja az eljárást.

— Koszorúmegváltás. Néhai Özv. Tenner Ignác névavatalára szánt koszoru megváltására Basch Simon és neje 20 koronát, Csillag Lajos és neje 10 koronát küldött a népkonyha javára kiadóhivatalunkhoz, mely az összegeket rendeltetésük helyére juttatja.

— Szeplők és májfoltok ellen használjon eredeti Kárpáti-féle Benzoetej-crémet és Benzoetej-szappant. Kapható a készítőnél: Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béné-tér 15. szám. 898

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvény-nél, cukorbetegség-nél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinyo-Lipóti Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Budófrakpart 8.

BUDAPEST NYÁRON.

A pincérek öröme. — „Nyissa ki a bluzát!” — Akik otthon vacsoráznak. — Minek elmenni Pestről.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 30.

Valahogyan, nagy bajjal, eljutottunk a kánikula közelébe. A kalendáriumunk is kegyeskedik konstatálni, hogy június 22-ike óta itt van a „nyár kezdete”. A múlt héten még fagyos időjárásról érkezték megható hírek. A nyaralókba kályhákat vittek és az utcákon a fagyaltos kocsik guny kacajjal találkoztak. Az ilyen guny kacaj a fagyaltkocsikkal szemben a kiméletlen csődöt jelenti. Végre azonban az időnek meg kellett változnia már csak a fagyaltosok miatt is. De hát ha úgy tetszik, ne beszéljünk az időről. Fogadjuk el, hogy most már nyár van. Pesten is. Nappal is, éjjel is. A nappali nyárról Pesten kevés mondani valónk lenne. Az ember a napos oldali kávéházból átköltözik reggel az árnyékos oldali kávéházba és ezzel az új alakuláshoz alkalmazkodik, aztán pedig elmegy a hivatalba, elmélkedik afelől, hogy illik-e ingujjban dolgozni, vagy nem. Némelyek nagyokat ebédelnek „dacára” a melegnek, mások sovány ételeket keresnek a meleg „miatt”. Es az emberek nagyobb része délután aluszik, avagy délután „is” aluszik. Az igazi élet nyáron Pesten este van.

Este hét óra tájban felkerelkednek a karavánok és a nyári divatos vendéglőkben kezdődik a telefonon rendelt asztalok okkupálása. Keresztnevelükön és vezetéknevelükön egyaránt ösmerik a pesti családok az ily vacsorázó helyeken foglalatokódó pincéreket és a nagyságos asszony hajlandó egy kicsit kurizálni is nekik telefonon, csak hogy jobb asztalt kapjon, mint a rivális nagyságos asszony. A pincér szíve vaj, de csak koronától olvad. Politikusan intézi el az ügyet:

— Szívesen tenném, nagyságos asszony, de éppen azt az asztalt a másik nagyságos asszony már négy koronával lefoglalta.

— Csak adja nekünk, kedves. Én hat koronát adok és nyolc olyan gavallérral megyünk, akik mind két-két koronát adnak. Majd én figyelmeztetem őket.

És bizony megeskik, hogy a nagyságos asszony beváltja az ígértét.

De azért igen szépek a pesti esték nyáron. Mindenki a friss levegőt keresi. Szép asszonyok és leányok sokadalmal lepi el a villamosokat. A fiakkerek, automobílok ragyogó hölgyeket és sok pénzü urakat röpitenek kifelé. Mind többen szakitanak az előtéttel, hogy naptár szerint kelljen elutazniok Budapestről, egyébként pedig kell tapintatnak lenni a velük találkozóknak és feltételezik, hogy „holnap“ utaznak. Gyönyörűek azok a fehér ruhák, melyek egészen hozzátapadnak az asszonyi formához. És az urak mind pénzesek. Nagy bankók vannak náluk és a pénz arra való, hogy elköltsék. A szabadban hangosabb a beszéd, élénkobb a kedv. A zene ssól. Olykor egy kis gabalyodás keletkezik. Minapi, vagyis inkább minden esti dolog. Egy affér, ami két szomszédos asztal között keletkezett, fixirozások, jelbeszédok miatt. Esetleg házastársak zajos összejövedése. Am változatosságnak akad más eset is. Egy asszony elájult. Egyszerűen, különösebb előzmények nélkül elájult. Rosszul lett, mondják a közelben. Akad egy orvos, aki magához téríti és a közelvők nézik, mint érdekes látványt.

— Nyissa ki a bluzát! — véli egy hölgy és a gavallérok örvidenek az ötletnek. — Valóban ki kell nyitni a bluzát.

Végre elviszik.

— Különben, aki szívbjajos, miért nem marad otthon, — szól dörmögve egy vén korhely és a katonazenekar tisztelettel elfujja, hogy Hazádnak rendületlenül légy hive, ó magyar...

Az utakon rendes publikum sétálgat. Ezek az otthon vacsorázók, akik vacsora után lejönnek egy kicsit „mozogni.“ Addig mozognak, míg el nem fáradnak, amíg végérvényesen nem konstatálják, hogy haza kell menni, ámbár megesküsznek rá, hogy a legnagyobb bün Pesten nyáron éjszaka aludni.

De erre az időre már az összes megbeszélési valókat megbeszéltek és ami látványos volt, megnézték. A kettő pedig erős kapcsolatban van egymással. Megnézték a toaletteket, az ékszereket és megbeszéltek kinek miből mennyi telik, vajjon mennyit keres az ura, mennyi az adóssága és mi maradt a hozományból.

A téma alig más, mint a báli termekben. Ugyanezek a témák variálódnak a Gellérthegyen épp úgy, mint Margit-szigeten. akár a Hűvösvölgyben és a Svábhegyen, valamint a Dunaparton és az Andrásy-uti korzón, a kioszkban ép úgy, mint Gerbeaudnál.

És elől kezdődik a versengés a toalettekért, az ékszeréért, a fényért és a pompáért. Az asszonyok épp úgy járnak a divatüzleteket, akárcsak a téli szezonban.

Amikor aztán a napi fáradalom, ruha és kalapválasztás után az esti pesti divat felvonul, egyszerre önkénytelenül előkerül a kérdés:

— Mire való lenne egyáltalán elmenni Pestről, amikor itt is épen olyan nagy a fényezés, mint a legelőkelőbb fürdőhelyen?

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Papválasztás — G. Csak nyilttérben lenne közölhető.

Ki mint vet, úgy arat. Nem közölhető.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 30.

Amerika 2-el magasabb. Kevés kínálat, csekély vételkedv, 10 fillérrel olcsóbb árak.

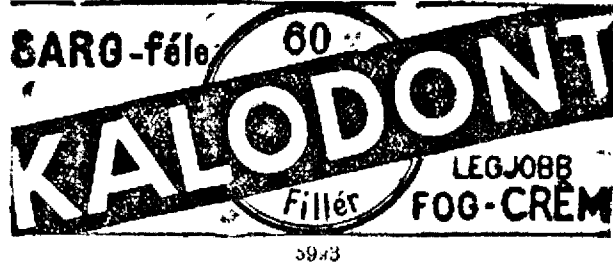
Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli záriat	2 órai záriat
Tengeri 1909. júliusra	7.65—7.66	7.68—7.69
Tengeri 1910. májusra	7.15—7.16	7.12—7.13
Buza 1909. októberre	13.60—13.61	13.56—13.57
Buza 1910. áprílisa	13.94—13.95	13.91—13.92

Rozs októberre ... 10.04—10.05 10.00—10.01
Zab októberre ... 7.82—7.83 7.77—7.78

Zárul 5 órakor.

Utótőzsde üzlettelen.

NYARI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1909. július hó 1-én:

Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház tagjának felleptével:

Itt először:

A tüzhely.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Mtr eau Oktáv és Natanson Tade Franciából fordította: Huszár Imre.

SZEMÉLYEK:

Courtin	Gál Gyula	Belair	Kertész D.
Biron Armand	Delli Lajos.	Armand	Szendrei M.
Larozé abbé	Várnay Jenő.	Teréz	Novák Irén.
Lerible	Pölgár S.	Rambe-t	Benkőné.
D'Auberval	Mártonfi R.	Pigeonné	Kun Irén.
Dufrere	Ditrői Mór	Raturené	Lászy Etel.

Kezdete 8 órakor

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. július 1-én, csütörtök:

1. Rendkívüli utazás. Bohózat. — 2. Japán. Természet után. Új felvétel — 3. Az alkoholistá apa. Dráma. — 4. Az akrobata. Kacagató. — 5. Krandulás a Jupiterre. Színes látványosság. — 6. A toronyőr leánya. Ietkép. — 7. A taxaméter kocsi. Bohózat. — 8. Nagy katonai szemle Badenben a nagyherceg jelenlétében. Nagy látványosság. — 8. Konstantinápoly. Természet után.

Előadások fél 7 órától kezdve.

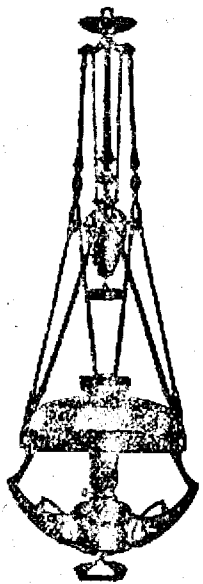
Az előadásra bárkikor be lehet menni

Az előadások alatt a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Cukraszda.

Az előadások július hó 1-től este 7/2 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.*

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból

Legjutányosabb forrás

figurális dísz tárgyakból. Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képerkezteshez óriási választék.

Legjobb szerkezettü 2051

jégszekrények

minden nagyságban kaphatók.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám Fischer Életpalota.

Megyei és városi telefon szám 563.

Földbirtokra

előnyös kölcsönt-kieszközül elsőrangú fővárosi pénztintézetnél, Krausz, Budapest, Andrásy-ut 1. szám. 4912

Értesítés.

Értesítjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy detail üzletünkben a fizetés ujabban pénztári jegyek ellenében történik; — mindenki keretik tehát, hogy fizetését csupán ilyenek ellenében eszközölje.

Hogy a közönség ezen érdeklődése és rendtartása cégünk részéről is megfelelő méltánylásban részesüljön, elhatároztuk, hogy detail üzletünkben a közönség bevételei után 1%-ot visszafizetünk.

Cégünk ezen újítás bevezetésével a társadalom részéről mindinkább felmerülő jötekonysági igényeket is szolgálni óhajta, miért is értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy több jötekonysági egyesület vezetőivel folytatott megállapodás folytán, azok ellenőrző pénztárunkon „jegy-gyűjtő perselyeket“ helyeztek el: — azon célból, hogy a vásárló közönség az elvinni nem óhajtott pénztári jegyeket tetszése szerinti és az általa ptegált jötekonysági gyűjtő-perselybe dobja, — miáltal jötekonyságot gyakorol.

Ezen gyűjtő-perselyek, úgy azok kezelése felett kizárólag az illeto egyesület vezetősége rendelkezik.

Kérjük tehát a nagyérdemű közönséget, hogy üzletünkbeni vásárlása alkalmával a kapott penztári jegyet megnezni sziveskedjék, hogy a rajta kiutaltatott összeg megfelele-e a fizetett összegnek.

Midőn tisztelettel kérjük, hogy ezen ujabbrüztelt berendezésünket tudomásul venni méltóztassanak is azt méltányolni kegyeskedjenek, vagyunk

2520

a legmélyebb tisztelettel

VOJTEK és WEISZ.

Nagy választék

Lemez és vas zománcozott

Főzőedények,

Háztartási cikkek,

Konyha felszerelések,

Szöllumüvelési eszközök,

Mindennemü szerszámok,

Gép és ipari cikkek,

acél, nikkell és sárgaréz áruk

és mindennemü

Vas árukban

Kérjük szives megbízásait, melyek

gondos kiszolgálásáról

és jutányos számitásáról biztosítjuk.

Kitünő tisztelettel

1451

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és

állványok f. évi július hó elején

mérsékelt áron eladóak.

Sz/varka hüvelyek nagy választékban.

369-1909. tkvi sz.

Arési hirdetményi kivonat.

m-radnai kir. jbiróság mint teleönnyvi hatóság közhírré teszi, hogaz Országos Központi hitel-szökezet végrehajthatónak 150 kora töke és jár. iránti végrehajt ügyében az aradi kir törvénzék illetve a máriaradnai kir. járőróság területén lévő Kaprucai. sz. tjkvben A. I. 1-4-5.

sor (71, 72) (660 740 hrsz. ingatlanokra, 208 kor. a kaprucai 64 sz. tjkvi A. I. 1-4 sor 128, 129, 814 hrsz. ingatlanokra 960 korona megállapi ott kikiáltási árban elrendeltetik és annak megtartására határidőül 1909. évi augusztus hó 30. napjának d. e. 10 óraja Kaprucai községhezához tüzetik ki.

Ezen árverésen a fent irt ingatlan birtokjuralék a kikiáltási ár két harmadánál olcsóbb áron el

nem fog adatni. Amennyiben ezen összeg el nem éretik az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 1. §-ában jelzett óvadékképes érték

papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság, mint telek könyvi hatóság.

M.-Radnán, 1909. évi június hó 17-én.

Nyisztor, k r. jbiró.

Zuhl Mihály ruha-műfestő és vegytisztító intézete.

Intézet: Aulich Lajos-utca 13. szám. **ARAD.** Üzlet: Deák Ferenc-utca 39 szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényetnek megfelelő **RUHA-MŰFESTŐ és VEGYTISZTÍTÓ-INTÉZETET NYITOTTAM,**

amélen elvállalok minden e szakmába tartozó festést és tisztítást. Női, urfi és egyenruhákat, valamint seiyem, bársony, plüs, szövet, batizst, csipkék, tül, crepe, keztük, szörmenem, muffok, boák, báli-belépek, szönyegek, futók, asztal és ágyterítők, tunisz és csipkefüggönyök, napernyők, arany, ezüst és gyöngyhímzések stb. bármely dísszel minden bontasikül festetnek és tisztittatnak. Jutányos árak. Pontos kiszolgálás. Postai megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen teljesittetnek. — A n. é. közönség szives jóindulatába és kegyes pártfogásába ajánlom vállalatomat, kérem nagybecsü bizalmáral megtisztelni. 1761

Comptoirista,

ki a magyar és német levelezésben jártas és utazásra is alkalmazható,

kerestetik,

folyó évi augusztus 15-én, esetleg előbb történendő belépésre.

Csakis a szakmában jártas pályázók kéretnek, ajánlataikat eddigi tevékenységükről szóló bizonyítványok másolataival és fizetési igényük kitüntetésével, hozzánk beküldeni,

BÄUMEL, STEINER ÉS TÁRSA,

2518 szilvóriumfözde Lugos.

Értesítés!

Van szerencsém t. vevőim tudomására hozni hogy József főherceg-ut 7. szám alatt folytatott üzletemet beszünttettem, s

kézműáru kereskedésemet

Csernovits Péter-utca 21-ik számu házamban tovább folytatom.

Kérem tehát, hogy a fizetéseket és bevásárlásokat ezentul ezen utóbbi cím alatt sziveskedjenek teljesíteni, hol készséggel állok a t. megrendelőim rendelkezésére.

Tisztelettel 2501

Mandel Simon

kézműáru kereskedő Arad, C ernovits Péter-utca 21.

Legujabb vivmány gramofonban.

Nem kell többé tü, nincs recsegés és nincs lemezrongálás.

Kapható

Rauch és Szatmári

cégnél. Telefon 544.

Lemezek 28 centiméter nagyságban csak 5 korona.

Nagy választék képeretekben,

alpacca evőeszközökből és disztárgyakból.

Mű üvegezési vállalat legjutányosabb ár mellett.

Mindenféle gramofon és lemez kapható nagy választékban.

Kiváló tisztelettel:

Rauch és Szatmári.

APRO HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemiéket kiváltak és vesznek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Egy nemzeti

el'lenőrző pénztár, 13-as, negyed áron azonnal eladó Menczer Ferencz kereskedőnél Nagy-Halmágyon. 2355

Eladó!

Építési anyag: u. m. fa 12 mtr. hosszú, deszkák, vasablakok, utcai fa álló kerítés, jutányos árban eladók az aradi Waggongyár műhelyeinek bontásából. Az anyag tekintve hosszú méreteire, igen alkalmas gazdasági építkezésekhez. Bővebbet a helyszínen. 2334

Eladó ház.

Paulison á motoros megállóhely közelében 3 szoba, konyha, üvegezett folyosó, üzlethelyiség és konyhakerttel, melléképületekkel szabad kézből eladó. Ugyanott üzletberendezés és áraktár eladó. Bővebbet Vas Gyula kereskedőnél, Paulis 290. sz. 2450

Matematikus

bölcsészhallgató correpetitori állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2519

Ügyvédjelölt

irodát keres. Cim a kiadóhivatalban. 2503

Modern 3 szobás lakás

november 1-re kiadó. Bővebbet telefon 695. szám. 2509

Egy terem

ujjonnan átalakítva bárminemű célra azonnal kiadó Boczkó-utca 8. sz. 2470

Sarok szatócsüzet,

mely 50 éve áll fenn, italmérés és dohányárusítással más vállalat miatt átadó. Cim a kiadóhivatalban. 2491

Javító-, pót- és magánvizsgálatra

biztos sikerrel készít elő bárkit egy okleveles tanító. Több gyermekért vidékre is elmegy. Bővebbet az aradi állami tanítóképző intézet igazgatói irodában. Telefon szám 648. 2495

Egy jóerkölcsű fiú

tanulónak, egy pedig kifutónak felvételük Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében, Arad. 173

Ujdonságok kölcsönzésre!

Lux: A una corda, Lovik: Ván dormadár, Szikra: Hét szilvafa, Gárdonyi: Erősebb a halálnál, Szomaházy: Kaposi Mártha, Gyergyóvári hadjárat, 120 éves asszony, Siklósi Loew, Fodor: Napoleon, Herczeg: Szerelmesek, kölcsönzésre kaphatók Kerpel Izsó kölcsönkönyvtárában Aradon. 262

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellekek és ujdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és ujdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Elsőrendű szántó,

25 hold a város mellett, a simándi vámház közelében haszonbérbe kiadó. Bővebbet a tulajdonosnál, Gyenge Ferencnél Varjassy J.-u. 18. Városi és megyei telefon sz. 624 Ugyanitt 500 600 holdas földbérlet kerestetik 6-12 évre. 2312

Egy jóforgalmu fodrászüzlet

azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2471

Nagy elegáns koffer eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Mandl Károly

szita és rosta készítő Vörösmarthy-utca 8. (színházzal szemben) 2210

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos. 1929

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fluskolával szemben.)

Puskás György

épület- és bútor-asztalos

Arad, Kelemen-tér 6.

Elvállal mindennemű e szakmába vágó munkálatokat helyben és vidékre gyors és pontos kivitelben. Szakképzettségem igazolására bátorkodom hivatkozni, hogy évek hosszú során át Czeiler és Szathmáry nagy asztalos gyárában mint vezető voltam alkalmazásban. — Költségvetéssel díjazatosan szolgálak. Meghívásra vidékre odautazom. Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel 2504

Puskás György.

Figyelem a cégre!

Rendkívüli

alkalmat nyújt

a Színházi versenybazar ab. vevőközönségnek e hó végéig.

Alkalmi vételbe veti

20.000

ÖV és

1000

pár

vászon cipő

kerül eladásra.

A t. vevőközönségnek tájékozul egy rövid árkivonatot hozok.

Finom gummi selyemövek minden szélességben és színben átlag . . . 29 kr.
Egész finom övek, minck ezelőtti ára volt 2 es 3 forint, most . . . 45
Férfi turista övek, ára z-ebbel ellátva . . . 25
Vászon cipő, férfi és női minden nagyságb. átlag 50
Női és férfi selyemernyők ottomán szellel . . . 1.65
Női csikos divatharisnyák 25
Gyermek nyári trikók átlag minden nagyságban 25
Fiu matróz öltönyök 3 évtől 9-ig átlag . . . 90
Fiu sapkák . . . 19
Finom gyermek kötött soknik 6 évtől 12 ig 25
Leány ruha finom pikéből minden színben . . . 67
Diaboló játék . . . 06
Legszebb sétatobotok átlag most . . . 25
Férfi nyári batiszt csokrok 10
Férfi turista irgek . . . 75
Férfi divat csikos soknik 18
Óriási választék gyermek-kocsikban . . . 4.50
Próba babák . . . 3.30

Ezek csak

REICH EL.

Színházi

Versenybazarában

kaphatók

a vértanu szoborral saemben.

Az előkelő közönség kedvelt Palermó Pörkölt Kávéja!

Dürr Gusztáv

kávé nagykereskedéséből

Arad, a városházzal szemben.

Próbálja meg ismételten a Palermó pörkölt kávé, amelynél jobb kávé nem létezik. Ugy fekete, mint tejes kávénak szapora és kiadó, ize, aromája páratlan finom és jó.

Ennél jobb kávé nem létezik!!

A legnagyobb szakértelemmel összeválogatott legjobb fajok! Csakis cégemmel ellátott 1/4 és 1/2 kilós lezárt csomagokban jön forgalomba.

Közvetlen behozatal a tengeri kikötőből.

Próba mintát Palermó kávéból egy csésze kávéra megízlelés céljából ingyen adok.

Kugler-féle (Gerbaud) csokoládé gyártmányai, főző és csemege csokoládékból mindenféle friss minőségekben állandóan raktáron.

Legméltányosabb ár!

185 Városi és megyei telefon 118.

Pörkölés hűlégen naponta többször.